

Handläggare
Ludvig Abrahamsson

Telefon: 08 508 04 245

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Tertialrapport Tertial 2 2017 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar tertialrapport 2-2017 till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om 26,5 mnkr i omslutningsökningar.
3. Stadsdelsnämnden ansöker om totalt 0,625 mnkr för kompetensutvecklingssatsningar enligt bilagorna 2, 3 och 4.
4. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 1,5 mnkr för ökad kostnad för internränta och avskrivningar avseende parkinvesteringar.
5. Stadsdelsnämnden ansöker om stimulansmedel för avveckling av delar av Skolörtens servicehus 1,7 mnkr.
6. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund

stadsdelsdirektör

Tertialrapporten har tagits fram i medverkan av samtliga avdelningar. Staben för strategi och internservice har sammanställt rapporten. Samverkan med de fackliga organisationerna sker vid förvaltningsgruppens möte 14 september. Ärendet behandlas av pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor vid deras respektive sammanträden.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	8
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	8
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla.....	17
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar.....	29
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo.....	35
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	36
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande.....	40
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	43
2. Ett klimatsmart Stockholm	47
2.1 Energianvändningen är hållbar	48
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade.....	49
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	50
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva.....	51
2.5 Stockholms miljö är giftfri.....	52
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund.....	53
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	55
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	55
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad.....	55
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	56
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet.....	61
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	61
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	64
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika.....	64
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor.....	65
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering.....	75
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.....	77
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	78
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla.....	81

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	85
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning.....	88
Uppföljning av ekonomi.....	90
Uppföljning av driftbudget	90
Resultatenheter	96
Investeringar	96
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	97
Betydande projekt som inte är investeringar	97
Omslutningsförändringar	97
Budgetjusteringar.....	97
Medel för lokaländamål.....	98
Analys av balansräkning.....	98
Övrigt.....	99
Synpunkter och klagomål.....	99
Övrigt.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Bilagor

Bilaga 1: Sdn04 T2 2017

Bilaga 2: Ansökan kompetensutvecklingsinsats. Ensamkommande barn

Bilaga 3: Ansökan kompetensutvecklingsinsats. Förskola

Bilaga 4: Ansökan kompetensutvecklingsinsats. Samsjuklighet

Bilaga 5: Uppföljning klimatinvesteringar. 2017, Labyrinten och Grötfatet.

Bilaga 6: Uppföljning klimatinvesteringar. 2017, Containeråttan, Ekeby gruppbostad och förskolan Borgen.

Bilaga 7: Uppföljning klimatinvesteringar. 2017, inköp av elcyklar.

Bilaga 8: Uppföljning klimatinvesteringar. 2017, LED-belysning. HK

Bilaga 9: Uppföljning klimatinvesteringar. 2017, Upprustning av Grimsta motionsspår.

Bilaga 10: Redovisning av statsbidraget till sommarlovsaktiviteter 2017

Bilaga 11: Reviderad handlingsplan mot våldsbejakande extremism.

Sammanfattande analys

Bedömningen är att förvaltningen bidrar till att samtliga kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls helt under året. Bedömningen grundar sig på resultatet av det arbete som utförts och på prognostiserad uppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet med tillhörande indikatorer och aktiviteter samt på prognostiserad uppfyllelse av nämndens mål. En sammanfattning av förvaltningens arbete och resultat under året följer nedan.

Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen fortsätter verka för alla barns goda och jämlika uppväxtvillkor. Andelen inskrivna barn i förskolan ökar och den pedagogiska miljön i förskolan anpassas så att alla barn ges möjlighet att utvecklas utifrån sina intressen och behov. Förvaltningen arbetar för att öka vårdnadshavarnas delaktighet och inflytande i förskolan och öka deras kunskap om förskolans syfte och uppdrag. Resultatet från förskoleundersökningen visar att vårdnadshavare till barn i förskolan generellt är mer nöjda med verksamheten i år jämfört med 2016.

Under januari - juli har 2 168 ansökningar/ orosanmälningar inkommit avseende barn och unga i åldern 0-19 år. Det är en ökning med 18 procent jämfört med samma period 2016. Av de inkomna anmälningarna inleds utredning alternativt att utredning redan pågår i cirka 55 procent. För resterande cirka 45 procent kan det vara tillräckligt med föräldrarådgivning eller annat individuellt stöd som förvaltningen erbjuder.

Samverkan mellan individ- och familjecomsorg, förskola, skola och fritid stärks för barn och ungdomars bästa. Förvaltningen har gjort en översyn av det förebyggande arbetet i syfte att stärka och samordna detta för barn och unga. Avdelningen medborgarservice och fritid har från den 1 september 2017 utökats och bytt namn till avdelningen för samhällsservice och tidigt socialt arbete. I avdelningen finns numera även skolsockionomer, kuratorer och föräldrarådgivare. Inom förvaltningen startar dessutom ett "Internt forum" under hösten för att på ett strukturerat sätt stärka samverkan över verksamhetsgränser, göra gemensamma bedömningar och fatta beslut i ärenden som rör barn och unga.

Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänst fortsätter (PPSS) fortsätter och har utökats med ytterligare en skolsockionom som från och med augusti arbetar med elever på ytterligare en skola, Smedshagsskolan. Sedan tidigare finns skolsockionomer på Hässelbygårdsskolan och Grimstaskolan. Projektet syftar till att öka deltagande elevers närvaro och förbättra deras skolresultat.

Fritids- och idrottsverksamheten anpassas och utvecklas efter flickors och pojkars behov. Under sommaren har ungefär 380 barn och unga i ålder 6-15 år deltagit i kostnadsfria sommarlovsaktiviteter och dagkollon, något fler flickor deltog.

Den psykiska hälsan inom målgruppen nyanlända är ett prioriterat arbete och etableringsinsatser är viktiga för målgruppens välbefinnande. Förvaltningen avser att påskynda inskrivningsprocessen till förskolan, samhällsinformation och arbete genom att samordna informationsinsatser med Intro Stockholm.

Förvaltningen utvecklar arbetet med att stötta unga vuxna (20-29 år) med psykosocial problematik till sysselsättning. Fokus läggs på att motivera den enskilde till att ordna egen sysselsättning samt att stötta i nya kontakter, samordning av insatser och delta på möten

utifrån den enskildes önskemål och förutsättningar.

Förvaltningens öppenvård för enskilda med missbruksproblematik fortsätter att utvecklas och har under året tagit emot 58 personer för behandling. Drygt 70 procent fullföljer behandlingen. Antalet anmälningar enligt lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) är något lägre januari-juli i år jämfört med samma period 2016. Dock har antalet vårdtygn enligt LVM ökat betydligt. Förvaltningen ser en ökad vårdtyngd och missbruksproblematik hos de enskilda som är placerade.

Förvaltningen arbetar för att öka tryggheten på Hässelby torg. I samverkan med trafikkontoret, Stockholms hem, SISAB, Hässelbygårdsskolan, FastPartner och Hässelby-Vällingby fastighetsägarförening har förändringar i miljön påbörjats för att göra torget till en trygg och attraktiv plats.

Att färdigställa tillräckligt många bostäder med särskild service är en utmaning. Förvaltningen samverkar med fackförvaltningar, stadens bolag och privata byggaktörer för att fler bostäder ska kunna erbjudas målgruppen.

Barnen i förskolan och besökare till parklekar har erbjudits att delta i professionella kulturupplevelser. Förvaltningen utvecklar stödet i kulturarbetet till medarbetare inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Arbetet med att öka den äldres delaktighet i insatsens utförande fortgår. Genom att verksamheten regelbundet gör egenkontroller säkerställs att den äldre varit delaktig i hur hennes eller hans insats utförs. Måltidssituationen utvecklas för de äldre i särskilt boende. Två aktivitetssamordnare är tillsatta och ansvarar bland annat för måltidssituationens utformning och implementeringen av de nya rutinerna som tagits fram.

Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen fortsätter arbetet med att energieffektivisera verksamheten utifrån beviljade investeringsmedel, bland annat byts belysning ut på två av förvaltningens lekparkar. Verksamheterna använder i allt större utsträckning de elcyklar som köpts in och arbetet med att samordna och minska fordonsparken fortsätter.

Förvaltningen har arbetat med att minska antalet taxiresor i tjänsten utifrån ett miljö- och kostnadsperspektiv. Arbetet har givit goda resultat då kostnaderna för taxiresor under perioden januari- juni har minskat med 50 procent jämfört med motsvarande period 2016.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen prognostiserar ett överskott före och efter resultatöverföringar.

Antalet hushålls som uppbär ekonomiskt bistånd minskar. Även antalet barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 566 i januari till 453 i juli.

Totalt har 1007 ungdomar från Hässelby-Vällingby stadsdelsområde fått arbete i sommar. 926 ungdomar har anställts av Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och 81 ungdomar har anställts av andra fackförvaltningar och bolag

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Inom arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen inom socialt arbete har förvaltningsfika och dialogluncher för medarbetare och chefer genomförts varje månad.

Resultatet är att medarbetare känner större närhet till ledning och att de lättare kan framföra

synpunkter och idéer. Den totala personalomsättningen på de aktuella enheterna har sjunkit sedan föregående år.

Sjukfrånvaron uppgår till 8,31 procent vilket innebär att årsmålet om 7,5 procent inte nås. Sjukfrånvaron har dock minskat något under årets andra tertial.

Av tabellen nedan framkommer att sjukfrånvaron i intervallet 15-180 dagar har minskat under det senaste året. Ett strukturerat långsiktigt arbete har bedrivits genom samtal, handlingsplaner, tydliga rutiner samt ett nära samarbete med företagshälsovården. En utmaning är att få ner den sjukfrånvaro som överstiger 180 dagar, då den har ökat kontinuerligt sedan 2016. Ytterligare insatser behöver göras för att möjliggöra för personer med längre sjukfrånvaro att återgå i arbete.

I arbetet för att motverka diskriminering fokuserar förvaltningen på att motverka könsstereotypa könsnormer och stärka ungas egenmakt. Arbetet bedrivs framförallt genom stadens satsning ungas organisering som syftar till att stärka ungas organisering och höja kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism.

Förvaltningen följer upp att barn och unga har möjlighet att uttrycka sin mening i utredningar och beslut som rör dem. En kollegial granskning har gjorts av utredningar inom familjevård, familjerätt och våld i nära relationer. Resultatet visar att barnens synpunkter och önskemål framkom i dokumentationen.

En vecka med fokus på våldsförebyggande arbete planeras för närvarande och genomförs i oktober. Syftet är att förstärka det våldsförebyggande arbetet i stadsdelsområdet genom att öka kunskapen om normkritik och våldsförebyggande metoder. Innehållet vänder sig till både invånare och medarbetare.

Arbetet med att ge invånare och brukare tillräcklig och tydlig information fortsätter. Nytt målgruppsanpassat informationsmaterial har tagits fram för ensamkommande barn, enskilda som kontakter beställarenheten för socialpsykiatri och för enskilda som utsätts för våld i nära relation.

Arbetet för att öka invånarnas delaktighet i samhället pågår. Genom uppsökande arbete har medborgarvårdarna engagerat invånare och civilsamhället i närområdet att delta i dialoger som anordnats av bland annat trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret. Dialogerna syftade till att öka delaktigheten i den fysiska planeringen av stadsdelsområdet.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Bedömningen görs att förvaltningens arbete bidrar till att inriktningsmålet uppfylls helt under året. Bedömningen grundas på att förvaltningens arbete bidrar till att sex av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och att ett av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås delvis under året. Att nå målet för antalet färdigställda bostäder med särskild service är en utmaning.

Avvikelsen och hur nämnden har bidragit till inriktningsmålet beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan, att målen för åtta av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas helt och målen för två indikatorer bedöms uppfyllas delvis under året samt att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Resultatet från förskoleundersökningen visar att vårdnadshavarna generellt är mer nöjda med verksamheten i år jämfört med 2016, årsmålet om 87 procents nöjdhet nås dock inte. Andelen nöjda föräldrar har ökat från 83 till 86 procent. Glädjande är att förvaltningen når målet för andelen vårdnadshavare som är nöjda med sitt barns utveckling och lärande då det har ökat till 83 procent. Svarsprocenten på förskoleundersökningen för förvaltningens förskolor har ökat från 72 till 74, årsmålet om 80 procent nås därmed inte. Resultaten i förskoleundersökningen och svarsfrekvens skiljer sig åt mellan förvaltningens förskolor och något mellan vårdnadshavare till pojkar respektive flickor. Skillnaderna mellan enheterna har dock minskat sedan föregående förskoleundersökning vilket kan vara ett resultat av det strukturerade arbete förvaltningen bedriver för att öka likvärdigheten mellan förskolorna och nå målen till nästa år.

Förvaltningen arbetar systematiskt med att öka vårdnadshavarnas kunskaper om förskolans syfte och uppdrag. För att öka föräldrars delaktighet och inflytande har förskolorna bjudit in till föräldrasammankomster i form av bland annat vernissage och workshops där föräldrarna får prova på barnens aktiviteter. Sammankomsterna erbjuds på både dag- och kvällstid. Förskolorna har erbjudit vårdnadshavarna möjlighet att besvara förskoleundersökningen på förskolornas datorer i samband med lämning och hämtning på förskolan.

Barnens språkliga och kommunikativa förmåga utvecklas genom att förskolorna använder olika arbetssätt anpassade utifrån barnens intressen och behov. Bland annat har förskolorna under våren utvecklat användandet av QR-koder. Barnen gör koder med hjälp av de vuxna i förskolan som de använder på böcker de själva gjort. Koderna finns tillgängliga för

vårdnadshavarna som kan scanna ner böckerna och läsa hemma. Det är även ett sätt att involvera vårdnadshavarna i utvecklingen av barnens språk och kommunikation.

Inskrivningsgraden i förskolan har ökat till 94,9 procent (barn 2-5 år) och totalt till 88 procent (barn 1-5 år). Samverkan mellan förskola, fritid samt individ- och familjeomsorgen har fortsatt att stärkas bland annat i syfte att öka inskrivningsgraden. Öppna förskolan och medborgarkontor informerar om hur kösystemet fungerar och om förskolans betydelse för barns utveckling. Förvaltningen erbjuder från och med augusti allmän förskola på tre förskolor i stadsdelsområdet, i Vällingby, Loviselund och Smedshagen.

Pilotprojekt samverkan skola och socialtjänstfortsätter (PPSS) fortsätter. PPSS har utökats med ytterligare en skolsocionom som från och med augusti arbetar med elever på Smedshagsskolan. Sedan tidigare finns skolsocionomer på Hässelbygårdsskolan och Grimstaskolan. Utvärderingen visar att eleverna själva känner att de är sedda och bekräftade. Utöver insatser och stöd till barnen arbetar föräldrarådgivare parallellt med stöd till de föräldrar vars barn är inskrivna i PPSS. Ett nära samarbete mellan socialtjänst och skola kan uppmärksamma elever i ett tidigare skede där beteende eller hemmiljö riskerar att barnet far illa.

I juni beviljades förvaltningen medel från Sociala investeringsfonden för att utveckla preventiva insatser inom den öppna fritidsverksamheten i syfte att motverka utanförskap och stärka skolresultaten. Arbetet påbörjas i höst och pågår till och med 2021.

Goda exempel

Undersökande och ämnesöverskridande lärande

För att nå målen för utveckling och lärande arbetar barnen utforskande i olika projekt-och temaarbeten. Barnens intressen och idéer ligger till grund för det utforskande arbetet tillsammans med förskollärare och barnskötare. Till exempel har en grupp fyraåringar i Björnboda-Sörgårdens förskolor tillsammans konstruerat en dinosaurievärld. De använde sig av både dator och lärplatta för att söka kunskap, fotografera och dokumentera sitt arbete. För att få en förståelse för att det skrivna ordet var ytterligare ett sätt att kommunicera fick barnen skriva hur de ville. Det behövde inte bli "rätt". Personalen skrev istället "översättningen" bredvid. Barnen förstod att språket är uppbyggt av ord som bildar meningar och hur olika bokstäver låter och vad de heter. En del barn började ljuda och till och med läsa vissa ord. Barnen var också noga med att fråga sina kompisar om de fick fotografera dem och sedan sätta upp bilderna vilket visar på en förståelse för varandras integritet.

Vattenvaneträning genom plask och lek

Enligt skollagen måste alla elever klara av ett simkunnighetsprov för att få godkänt betyg i idrott. Som ett led i arbetet med att ge flickor och pojkar stöd att uppnå gymnasiebehörighet har vattenvaneträning bland femåringar provats. Under en vecka i sommar erbjöds förskolebarn vattenvaneträning i parkleken Ådalen (Vällingby), där 69 femåringar deltog. Förskolebarnen kom från förskolorna i Grimsta, Smedshagen och Hässelby gård. Träningen hölls av utbildade fritidsledare som deltagit i vattenvaneutbildning anordnad av idrottsförvaltningen. Barnen som deltog fick lekfullt vänja sig vid vatten genom lek med bollar och att doppa kroppen under vatten. Vattenvaneträningen har varit mycket uppskattad hos både barnen och fritidsledarna och målet är att genom tidiga insatser ge flickor och pojkar bättre förutsättningar att uppnå skolans mål gällande simkunnighet.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,1 %			3,5 %	3,1 %	3,5 %	3,1 %	Tertial 2 2017
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete				100 %		100 %	tas fram av nämnden	2017
Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	39,7 %	1 %	38 %	37,1 %	41 %	41 %	41 %	Tertial 2 2017
Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik				6,5 %		10 %	Öka	2017
Andel nöjda föräldrar	86 %			83 %		87 %	87 %	2017
Analys Nöjdheten har ökat från 83 % föregående år till 86 % och därmed nästan nått stadens mål på 87 %. Samtliga förskolor som inte når KF:s mål för andel nöjda föräldrar har tagit fram handlingsplaner.								
Antal barn per grupp	15 barn/avd.			15,3 barn/avd.		16	16	Tertial 2 2017
Analys Förvaltningen har ett lägre antal barn/grupp än det uppsatta målet vilket får ses som mycket positivt. Dels har ytterligare en avdelning startat men förvaltningen har också sökt statsbidrag för att kunna minska barngruppernas storlek.								
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,6 st			4,6 st		4,9	4,9	Tertial 2 2017
Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten						90 %	90 %	2017
Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,6		3,8	3,8	2017
Svarsfrekvens på förskoleundersökningen	74 %					80 %	80 %	2017
Analys Svarsprocenten på förskoleundersökningen har i år ökat till 74 % (69 % 2016). Här finns dock en skillnad mellan enheterna (60 %-88 %) vilket kan göra att resultatet inte blir helt adekvat.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, samt de stadsdelsnämnder som lyfts fram i riktlinjerna för det lokala utvecklingsarbetet, utveckla samverkansformer med föräldrar och civilsamhälle runt grund- och gymnasieskolor med högt socioekonomiskt index	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar går i förskolan

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar som går i förskola ökar till 90 % (87 % 2015).

Analys

Inskrivningsgraden har ökat till 94,9 procent (barn 2-5 år) och totalt till 88 procent (barn 1-5 år) och förvaltningen bedömer det som ett resultat av de insatser som utförts.

Under perioden har samverkan mellan förskolan, fritiden och individ- och familjeomsorgen intensifierats i syfte att öka inskrivningsgraden genom att nå fler barnfamiljer med information om förskoleverksamheten. Öppna förskolan i Hässelby gård och Grimsta samt Medborgarkontoret i Hässelby gård har fortsatt informerat vårdnadshavare om hur kösystemet till förskolan fungerar samt om förskoleverksamhetens betydelse för barns lärande och utveckling. Skolverkets broschyr "Barns rätt till förskola" finns tillgängliga på flera språk i parklek, öppna förskola och medborgarkontor.

Föräldrar har rätt till att ha sitt barn på förskolan inom det som kallas för ramtid. Ramtiden är den max-tid en förskola måste hålla öppet om det finns ett behov av det, det vill säga mellan klockan 06:30-18:30. För att säkerställa att ramöppettiderna följs av samtliga förskolor har förvaltningen gjort en uppföljning. En enkät visar att vårdnadshavarna i stort är nöjda och en analys och uppföljning av enkäten kommer genomföras under hösten.

Förvaltningen erbjuder från och med augusti allmän förskola på tre förskolor i stadsdelsområdet, i Vällingby, Loviselund och Smedshagen. Allmän förskola innebär att barn vistas i en förskolemiljö under tre timmar per dag.

Efterfrågan på barnomsorg på obekväm arbetstid har ökat med 6 barn i jämförelse med samma period föregående år, det vill säga till 11 barn. Barnomsorg på obekväm arbetstid finns för vårdnadshavare som har regelbundet behov av omsorg på kvällar, helger och nätter på grund av ordinarie arbete. Verksamheten erbjuds på en av förvaltningens förskolor och barnens sammanlagda vistelsetid varierar.

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under perioden och detta innebär att alla som sökt förskola har erbjudits en plats. I samband med öppnandet av nya genomgångsboenden förväntas fler vårdnadshavare söka förskoleplats till barnen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ramöppettiderna på förskolan följs upp varje tertiäl.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys En enkät har skickats till vårdnadshavare och resultatet av enkäten visar att 80 % av de svarande uppger att de känner till ramöppettiderna samt 84 % som anser att förskolan har anpassat ramöppettiderna till deras behov av omsorg. Svarsprocenten på enkäten uppgick till 92,8 %.			
 Vårdnadshavare som vistas på förvaltningens parklekar, öppna förskolor och mötesplatser informeras om förskoleverksamhetens betydelse.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar har stöd att uppnå behörighet till gymnasiet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Pilotprojektet mellan skola och individ- och familjeomsorgen fortsätter och utvecklar metoder för att flickor och pojkar ska uppnå behörighet till gymnasiet.

Analys

Genom pilotprojektet PPSS "skola och socialtjänst i samverkan" har 4 elever avslutats under perioden och resultatet är minskad frånvaro och bättre skolresultat för dessa 4 elever. Under året har 13 elever varit inskrivna i projektet, 9 pojkar och 4 flickor.

Projektet PPSS "skola och socialtjänst i samverkan" har utökats med ytterligare en skolsockionom som från och med augusti kommer arbeta med elever på Smedshagsskolan. Sedan tidigare finns skolsockionomer på Hässelbygårdsskolan och Grimstaskolan. Utvärderingen visar att eleverna själva känner att de är sedda och bekräftade. Utöver insatser och stöd till barnen arbetar föräldrarådgivarna parallellt med stöd till de föräldrar vars barn är inskrivna i PPSS. Det har visat sig att det är av stor betydelse att föräldrarna får stöd i sin föräldraroll för att kunna hjälpa och motivera barnen att nå målen i skolan och uppnå gymnasiebehörighet.

För lika möjligheter till goda skolresultat är tidiga läskunskaper viktigt. Femåringarna från förskolor i Grimsta, Smedshagen och Hässelby gård erbjuds sagostunder på Bibblerian och Hässelby villastads bibliotek. Sagostunderna kopplas till en bok som barnen får. Vårdnadshavare får också stöd för att främja läsandet.

Elever erbjuds läxhjälp, i samverkan med civilsamhället och skolor, i bland annat Grimsta, Smedshagen och Hässelby gård. I Hässelby gård har läxhjälp erbjudits två gånger per vecka. Grimstahörnan i Grimsta har erbjudit läxhjälp tre dagar i. I Smedshagen har läxhjälp erbjudits en gång per vecka. Även parklekarna erbjuder läxhjälp, på såväl bestämda tider som vid behov. För att inspirera ungdomar till fortsatta studier efter gymnasiet erbjuds varje vecka studie- och yrkesvägledning av Jobbtorg.

En annan viktig insats för att få godkänt grundskolebetyg är att öka simkunnigheten bland

flickor och pojkar. I samverkan med Idrottsförvaltningen har Vän med vatten (simundervisning) erbjudits under tre veckor på Kanaanbadet. Under en vecka i sommar erbjöds även förskolebarn vattenvaneträning i parkleken Ådalen. Läs mer om vattenvaneträning under KF:s mål 1.1, under Goda exempel.

I juni beviljades förvaltningen medel från Sociala investeringsfonden för att utveckla preventiva insatser inom den öppna fritidsverksamheten i syfte att motverka utanförskap och stärka skolresultaten. Arbetet påbörjas i höst och pågår till och med 2021.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Femåringar erbjuds att träna vattenvana genom besök på badhuset minst 2 gånger innan de börjar förskoleklass i de prioriterade områdena.	2017-01-01	2017-06-30	Avvikelse
▶	Flickor och pojkar erbjuds organiserad läxhjälp i de prioriterade områdena.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	I samverkan med idrottsförvaltningen erbjuds flickor och pojkar vattenvana och simundervisning.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	I samverkan med kulturförvaltningen ges de äldre förskolebarnen i de prioriterade områden en bok i syfte att stimulera läsning.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	I samverkan med utbildningsförvaltningen fortsätter samverkansprojektet för ungdomar med hög frånvaro och låg måluppfyllelse i Hässelby Gårdsskolan och Grimstaskolan.	2017-01-01	2017-12-31	
✓	I samverkan med utbildningsförvaltningen utreds mentorskapsverksamhet för nyanlända.	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Medborgarkontoret i Smedshagen samlokaliseras med Hässelby villastads bibliotek.	2017-01-01	2017-08-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar utvecklas genom lek och lärande

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Totala andelen nöjda föräldrar avseende utveckling och lärande ökar till 81 % (80 % 2016) (Resultatet är inte uppdelat på flickor och pojkar i förskoleundersökningen).

Totala andel nöjda föräldrar avseende Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk ökar till 82 % (81 % 2016).

Andel nöjda föräldrar till flickor avseende Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk ökar till 82 % (81 % 2016).

Andel nöjda föräldrar till pojkar avseende Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sitt språk ökar till 82 % (81 % 2016).

Totala andelen nöjda föräldrar avseende Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen ökar till 83% (82% 2016).

Andel nöjda föräldrar till flickor avseende Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen ökar till 83% (82% 2016).

Andel nöjda föräldrar till pojkar avseende Jag upplever att mitt barn uppmuntras till att

utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen ökar eller uppgår minst till 83% (83% 2016).

Analys

Resultatet från förskoleundersökningen visar att vårdnadshavarna generellt är mer nöjda med verksamheten i år jämfört med 2016. Andelen nöjda föräldrar har ökat från 83 procent till 86 procent och därmed nästan nått målet på 87 procent nöjda föräldrar. Särskilt glädjande är att resultatet ökat inom området "Utveckling och lärande" från 80 procent förra året till 83 procent. Analys och handlingsplan av förskoleundersökningens resultat presenteras under hösten. Förvaltningens förskolor har under våren genomfört WKI - webbaserad kvalitetsindikator, en självvärdering av hur väl arbetslaget, utifrån läroplanen, skapar förutsättningar för barnens utveckling och lärande. Denna visar ett resultat på 3,8 vilket är ett högre resultat än 2016 (3,6) och därmed når målet. Förvaltningen bedömer att det arbete som hittills genomförts på så vis bidrar till verksamhetsmålet.

Barnens språkliga och kommunikativa förmåga utvecklas genom olika aktiviteter. Bland annat genom "Före Bornholmsmodellen- språklekar för förskolan" men också genom digitala verktyg. Även annan teknik som over-head och projektorer används vid till exempel högläsning. Användandet av QR-koder har utvecklats till att barnen tillsammans med personalen nu gör koder till egenhändigt tillverkade böcker och andra alster. Koderna finns tillgängliga även för vårdnadshavarna som kan scanna ner materialet till sina egna smartphones eller plattor för att använda hemma. Det är ett sätt att involvera vårdnadshavarna i utvecklingen av barnens språk och kommunikation. Barnen har också fått möjligheter att tillsammans med den äldre generationen utbyta erfarenheter genom olika möten och uttryckssätt. Exempelvis har Hässelbygårds förskolor under några år samarbetat med Hässelgårdens vård- och omsorgsboende och träffats för att pyssla då barnen bland annat fått lära sig att virka och sticka. Barnen har också fått träffa en orkester bestående av seniorer för att spela och sjunga tillsammans.

Genom att medarbetarna i förskolorna fördjupat arbetet med olika matematiska aktiviteter använder nu barnen fler matematiska begrepp än tidigare såsom prepositioner, jämförelse-lägesord samt antal. Barnen mäter, sorterar och jämför. Spel, pussel och material för bygg-och konstruktion erbjuds rikligt för att stimulera barnens matematiska tänkande.

I det lokala utvecklingsprogrammet initierades en särskild satsning på NTA (Natur och teknik för alla) i ett projekt mellan förskolorna och skolorna i de prioriterade områdena för att tidigt kunna öka barnens /elevernas resultat inom området och på längre sikt öka behörigheten till gymnasiet. En projektgrupp har bildats och en projektplan för fortsatt samverkan har upprättats. Det finns 66 utbildade NTA- handledare på de 13 projektförskolorna som deltar och planen är att det ska utbildas fler. Dessa handledare använder färdigställda experimentlådor inom ämnena luft, vatten, ljud samt ljus och ger barnen möjligheter att ställa hypoteser samt frågor och prova sig fram för att se vad som händer. Barnen har också besökt NTA-studion på Förskolan Blomsterkungen i Hässelby Villastad vilket ytterligare fördjupat arbetet med olika naturvetenskapliga fenomen. Ett gemensamt nätverk för förskola-förskoleklass har startats för att underlätta övergången förskola-skola.

Precis som förra året så firades Förskolans dag i samarbete med stadsdelens parklekar där NTA-handledare från förskolorna erbjöd spännande naturvetenskapliga experiment och matematiska lekar till barn från förskolorna men också allmänheten.

För att ge flickor och pojkar grundläggande digital kompetens har förskolornas arbete med informations- och kommunikationsteknik (IKT) fördjupats. Förvaltningen har startat en IKT-studiecirkel för förskollärare och barnskötare. Syftet med studiecirkeln är att öka kunskapen om hur lärplattan kan användas för att gynna barns utveckling och lärande. Flera förskolenheter gör också egna satsningar då IKT är ett stort utvecklingsområde för många medarbetare.

De pedagogiska miljöerna, såväl inne som ute, utvecklas fortlöpande för att anpassas till alla barns intressen och behov. Förskolorna genomför pedagogiska miljöronder för att kunna säkerställa att barnen har tillgång till estetiskt tilltalande miljöer med tillgängligt och föränderligt material. Ronderna visar att barnens delaktighet i utformning och val av material har ökat liksom deras möjligheter till att dokumentera sitt eget och andras lärande. Förskolorna beskriver också att skapande verksamhet och olika uttrycksformer används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt. Flera förskolor har visat upp barnens projekt och teman på olika platser i stadsdelen till exempel på biblioteken, i Vällingby city och vårdcentral.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling" ökar till 3,8	3,8				3,8	3,8		Tertial 2 2017
Analys Snittvärdet på förskolans webbaserade kvalitetsindikator är 3,8 vilket är detsamma som nämndens uppsatta mål. Den webbaserade WKI:n har tydliggjort arbetslagens utvecklingsområden och identifierat var extra insatser behöver sättas in.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med naturvetenskapliga fenomen och tekniska lösningar fördjupas och används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt.	2017-01-01	2017-12-31	
 Arbetslagen fördjupar arbetet med olika matematiska aktiviteter och olika svårighetsgrader utifrån barnen intressen och erfarenheter.	2017-01-01	2017-12-31	
 En avdelningsövergripande IKT policy upprättas.	2017-01-01	2017-04-30	
 Förskolornas pedagogiska miljö ses över och material används aktivt för att nå verksamhetens mål.	2017-01-01	2017-12-31	
 Parklekarnas utemiljöer upprustas.	2017-01-01	2017-12-31	
 Samverkan med skolan och parklekar utvecklas med fokus på NTA.	2017-01-01	2017-12-31	
 Skapande verksamhet och olika uttrycksformer används aktivt i ett utforskande och temainriktat arbetssätt.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Samverkan mellan förskola och hem är välfungerade

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Totala andelen nöjda föräldrar avseende samverkan med hemmet ökar till 82 % (81 % 2016) (Resultatet är inte uppdelat på flickor och pojkar i förskoleundersökningen).

Totala andelen nöjda föräldrar avseende Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten ökar till 78 % (77 % 2016).

Andel nöjda föräldrar till flickor Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten ökar till 78 % (75 % 2016).

Andel nöjda föräldrar till pojkar avseende Jag har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten ökar eller uppnår minst till 78 % (78 % 2016).

Analys

Totala andelen nöjda föräldrar avseende samverkan med hemmet har ökat till 82 procent och därmed nått det uppsatta målet. Även svarsprocenten på förskoleundersökningen för stadsdelens kommunala förskolor har ökat till 74 procent (72 procent 2016). För Stockholms stad uppgick svarsprocenten till 69 procent.

Resultaten visar att föräldrars delaktighet och inflytande har ökat genom att förskolorna bjudit in till olika former av föräldrasammankomster där föräldrarna får prova på det barnen utforskar på dagarna som skapande i olika material, experiment, språklekar och rörelse. För att öka föräldrars möjligheter att delta har sammankomsterna erbjudits både på dagtid och kvällstid. Det erbjuds även möjligheter att besvara förskoleundersökningen på förskolans datorer i samband med lämning och hämtning på förskolan.

Under perioden har förskolorna utvecklat och förstärkt kopplingen mellan barns olika aktiviteter i förskolan och målen i läroplanen genom att förtydliga informationsbrev som skickas till föräldrarna. Förändringen ska öka vårdnadshavarnas kunskap om förskolans syfte och uppdrag. Resultatet av förändringen följs upp och presenteras i verksamhetsberättelsen.

Under hösten presenteras och diskuteras förskoleundersökningen i dialog med föräldrarna på varje förskola och de förskolor som inte når målet på 87 procent nöjda föräldrar gör handlingsplaner för att kunna förbättra resultatet inför kommande år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Vårdnadshavare erbjuds att delta på föräldrasammankomster minst två gånger per år.	2017-01-01	2017-12-31	
 Vårdnadshavare erbjuds utvecklingssamtal en gång per år.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Alla enheter erbjuder minst ett utvecklingssamtal/år så också uppföljningssamtal efter inskolningen. Vid behov oftare. Överlämnandesamtal förskola-skola genomförs enligt den lokala handlingsplanen för övergångar. Barnen erbjuds möjlighet att delta för att visa /berätta om sin vistelse på förskolan.			
 Vårdnadshavarna informeras om och förstår syftet med förskolans uppdrag och arbete.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan, att målen för nio av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas helt och att målet för en indikator bedöms uppfyllas delvis under året samt att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Under januari - juli har 2 168 ansökningar/ orosanmälningar inkommit när det gäller barn och unga i åldern 0-19 år. Det är en ökning med 18 procent jämfört med samma period 2016. Flertalet av anmälningarna kommer från polisen (25 %), hälso- och sjukvården (25 %) och förskola/skola (19 %). Andelen flickor utgör 44 procent och pojkar 56 procent. Av de inkomna anmälningarna inleds utredning alternativt att utredning redan pågår i cirka 55 procent. För resterande cirka 45 procent kan det vara tillräckligt med föräldrarådgivning eller annat individuellt stöd som förvaltningen erbjuder.

Förvaltningen stärker och samordnar samverkan mellan individ- och familjeomsorg, förskola, skola och fritid för barns och ungas bästa. En översyn har gjorts av det förebyggande arbetet för barn och unga vilket lett till förändringar i organisationen. Avdelningen medborgarservice och fritid har från den 1 september 2017 ombildats till avdelningen för samhällsservice och tidigt socialt arbete. Avdelningen består av enheten för fritid och öppen förskola, enheten för medborgarservice och en ny enhet, enheten för förebyggande arbete. Den nya enheten som tillkommit bestående av skolsockionomer, kuratorer och föräldrarådgivare, tillhörde tidigare avdelningen för individ- och familjeomsorg. Avdelningen ansvarar för att samordna och driva arbetet inom området barn och unga som är prioriterat i förvaltningens lokala utvecklingsprogram.

Under hösten startar förvaltningen ett "Internt forum" för att strukturerat stärka samverkan över verksamhetsgränser, göra gemensamma bedömningar och fatta beslut i ärenden som rör barn och unga. Forumet är en samverkansform för både individärenden och övergripande samverkansrutiner. Deltagare är enhetschefer vid förvaltningen som är ansvariga för arbetet med barn och ungdom, socialpsykiatri, funktionsnedsättning och missbruk samt en förskolechef och en rektor. Genom en förutsägbar och tydlig intern struktur för samverkan ska handläggarnas dagliga arbete underlättas.

Förvaltningen har även bildat lokala arbetsgrupper för Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen. Arbetsgrupperna består av medarbetare och chefer från förvaltningen, fackförvaltningar och landstinget. Grupperna ska arbeta långsiktigt för att gynna alla barn och unga. De ska identifiera risker och i samverkan ta fram aktiviteter anpassade till barnens och de ungas behov. Arbetsgrupperna ska även snabbt kunna agera gemensamt vid behov. För respektive geografiskt område finns två arbetsgrupper, en för barn 0-5 år och en för barn och unga 6-16 år. I arbetsgruppen för barn 0-5 år deltar medarbetare från öppen förskola, förskola,

bibliotek, barnavårdscentralen och barnmorskemotagningen. I arbetsgruppen 6-16 år deltar utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen samt medarbetare från förskola, fritid och socialtjänst. Polisen ska även ingå i arbetsgruppen för barn och unga 6-16 år.

Under januari-juni har 258 ungdomar, varav cirka 80 procent flickor, träffat kurator för samtal en eller flera gånger. Det är en ökning jämfört med motsvarande period 2016 då antalet ungdomar var 198. Ungdomarna söker i huvudsak kontakt med kurator för oro, ångest, stress, relations- och samlevnadsfrågor. Ungdomsmottagningen har fått del av statliga medel för förebyggande arbete med psykisk ohälsa. Detta har resulterat i en utökning till fyra kuratorer.

Familjer kan i ett tidigt skede få stöd och hjälp inom ramen för det förebyggande arbetet i form av föräldrarådgivning och föräldrautbildning. Under året har föräldrarådgivarna träffat 154 familjer för rådgivande samtal en eller flera gånger. Av dessa är 114 kvinnor, 12 män och i 28 familjer har båda föräldrarna deltagit. Föräldrar kan även få stödsamtal vid behov i en av förvaltningens öppna förskolor.

Under året har drygt 160 barn och ungdomar och deras föräldrar fått stöd av familjebehandlare. Resultatet av den uppföljning som görs visar att 86 procent anser att det skett en positiv förändring i familjen och 93 procent upplever ett bra bemötande från familjebehandlarna. För en del barn och unga är det nödvändigt med en placering utom hemmet under kortare eller längre tid i jourhem, familjehem, hem för vård eller boende (HVB) eller placering vid statens institutionsstyrelse (SIS).

Den psykiska hälsan inom målgruppen nyanlända är ett prioriterat arbete och etableringsinsatser är viktiga för deras välbefinnande. Förvaltningen avser att påskynda inskrivningsprocessen till förskolan, ge utökad samhällsinformation och samordna insatserna med Intro Stockholm. I samverkan med civilsamhället ska språkstöd och idrottsaktiviteter erbjudas. Under hösten påbörjas även arbetet med att utforma ett mentorprogram i syfte att stärka nyanlända ungdomars kontakt med skolan, arbetslivet och civilsamhället.

Förvaltningen har utvecklat samverkan med landstingets psykiatri och utvecklat arbetet med SIP, samordnad individuell plan. Förvaltningen arbetar för att höja medarbetarnas kompetens inom psykisk ohälsa för att bättre kunna bemöta ensamkommande barn och ge rätt stöd.

För att strukturerat öka motivationen till sysselsättning hos unga vuxna (20-29 år) med psykosocial problematik har förvaltningen startat ett särskilt team. Teamet har lagt särskilt fokus på att motivera den enskilde till att ta emot stöd i syfte att ordna egen aktivitet i form av sysselsättning, utbildning, praktik eller arbete utifrån sina önskemål och förutsättningar. Den enskilde får stöd från teamets handläggare med att samordna insatser, förmedla nya kontakter och delta på möten med mera. 73 procent (14 kvinnor och 15 män) i målgruppen har någon form av sysselsättning.

Förvaltningens öppenvård för enskilda med missbruksproblematik fortsätter att utvecklas och har under året tagit emot 58 personer för behandling. Andelen kvinnor utgör 26 procent. Drygt 70 procent fullföljer behandlingen vilket är ett positivt resultat.

Under januari-juli har 47 anmälningar inkommit enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) vilket är något lägre jämfört med samma period 2016. Anmälningarna avser 35 enskilda personer varav tre är kvinnor. Efter utredning och motivationsarbete har flera personer erhållit vård på frivillig grund. Antalet vård dygn enligt LVM har dock ökat betydligt

under 2017 och uppgår till i genomsnitt 51 dygn/månad under perioden januari-juli jämfört med 12 dygn/månad under samma period 2016. Förvaltningen ser en ökad komplexitet i de anmälningar enligt LVM som inkommit och ett ökat behov av vård vid behandlingshem.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	79,5 %	80,7 %	77,4 %	79,6 %	80 %	82 %	84 %	Tertial 2 2017
Analys Årsmålet uppnås ej och ligger något under stadens genomsnittliga resultat som är 80,8. Andelen flickor som ej är åter inom 12 månader efter avslut är lägre jämfört med andelen pojkar. Förvaltningen fördjupar arbetet med uppföljning av insatser för att säkerställa att de insatser som erbjuds utgör ett bra stöd till familjer med barn och unga.								
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				93,88 %		50 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri						60 %	Fastställs av nämnden	2017
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	62,5 %	60,4 %	68,8 %	39,3 %	62,5 %	37 %	35 %	Tertial 2 2017
Analys Andelen ärenden avslutade enligt plan inom vuxna missbruk har ökat betydligt och överstiger årsmålet. Det är också högre än stadens genomsnitt som är 50,3%. Förvaltningen kommer att analysera om ökning beror på förändrade arbetssätt när det gäller registrering och dokumentation eller om det är ett resultat av att fler personer erbjuds öppenvård genom förvaltningens öppenvård och arbetet med vårdplaner och uppföljning har förbättrats.								
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes				69 %		80 %	80 %	2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol						70 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika						95 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten						93 %	tas fram av	2017

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
uppger att de inte använder tobak							nämnd en	
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden				16 %	20 %	20 %	25 %	2017
  Antal hemlösa				88 st		100 st	tas fram av nämnd en	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar har god psykisk hälsa

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickors psykiska hälsa försämrats inte jämfört med tidigare år (Stockholmsenkäten).

Analys

Fler ungdomar vänder sig till Västerorts ungdomsmottagning för kontakt med barnmorska och kurator. Under januari-juni har 258 ungdomar, varav cirka 80 procent flickor, träffat kurator för samtal en eller flera gånger. Det är en ökning jämfört med motsvarande period 2016 då antalet ungdomar var 198. Ungdomarna söker i huvudsak kontakt med kurator för oro, ångest, stress, relations- och samlevnadsfrågor. Kuratorerna har också mött ungdomar som varit utsatta för kränkningar och övergrepp. Ungdomsmottagningen har fått del av statliga medel för förebyggande arbete med psykisk ohälsa. Detta har resulterat i en utökning till fyra kuratorer. Ungdomsmottagningens särskilda program för nyanlända ungdomar redovisas under goda exempel.

Nyanlända och ensamkommande barn

Den psykiska hälsan inom målgruppen nyanlända är ett prioriterat arbete och etableringsinsatser är viktiga för målgruppens välbefinnande. Förvaltningen avser att påskynda inskrivningsprocessen till förskolan, samhällsinformation och arbete genom att samordna informationsinsatser med Intro Stockholm. I samverkan med civilsamhället ska

språkstöd och idrottsaktiviteter erbjudas. Under hösten påbörjas även arbetet med att utforma ett mentorprogram i syfte att stärka nyanlända ungdomars kontakt med skolan, arbetslivet och civilsamhället. Arbetet påbörjas i september.

Under sommaren erbjöds nyanlända träna svenska på Bibblerian. På uppdrag av förvaltningen erbjöd Fritid Stockholm sommaraktiviteter vid boendet för nyanlända i Räcksta. Totalt deltog 30 barn och ungdomar i idrotts- och fritidsaktiviteter.

För att få verktyg och kunna bemöta barn på rätt sätt och ge dem stöd utifrån uppdraget har medarbetarna på enheten för ensamkommande barn deltagit i föreläsningar, kurser och webbutbildning i psykisk ohälsa och fått ökad kunskap om olika diagnoser. Förvaltningen planerar ytterligare utbildning om ungas psykiska ohälsa under hösten. Även medarbetare från fritid- och fältverksamheten har utbildats i psykisk ohälsa, i syfte lära sig om främjande arbete.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Föräldrastödsutbildningen ABC (Alla Barn i centrum) erbjuds i förskolans lokal med fokus på vårdnadshavare i Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen.	2017-01-01	2017-12-31	
 Informera vårdnadshavare och utbilda personal om psykisk ohälsa.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män i utsatthet stärks i sin förmåga att leva ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler kvinnor och män inom socialpsykiatri har fått stöd i enlighet med sitt beslut i jämförelse med föregående år. Kvinnor och män inom socialpsykiatri är mer nöjda med hur utredning av deras behov av stöd genomfördes i jämförelse med föregående år.

Kvinnor och män med missbruksproblem upplever att de har fått stöd och insatser som varit till hjälp i deras livssituation.

Analys

Missbruk och beroende

Under januari-juli har 47 anmälningar inkommit enligt lagen om vård av missbrukare (LVM) vilket är något lägre jämfört med samma period 2016. Anmälningarna avser 35 enskilda personer varav tre är kvinnor. Flertalet av anmälningarna kommer från sjukvård och polisen. Förvaltningen har också utifrån egna iakttagelser inlett utredning enligt LVM för fem personer. Trots ett lägre antal inkomna anmälningar enligt LVM har fler personer varit i behov av vård enligt LVM under året. Antalet vård dygn har under perioden januari-juli 2017 varit i genomsnitt 51 dygn/månad jämfört med 12 dygn/månad under samma period 2016. Förvaltningen ser en ökad komplexitet i de anmälningar enligt LVM som inkommit och ett ökat behov av vård vid behandlingshem. Det ökade antalet vård dygn har resulterat i höga kostnader och är i huvudsak orsak till det underskott som finns inom vuxenheten.

Förvaltningens egen öppenvård fortsätter att utvecklas och har under året tagit emot 58

personer för behandling. Andelen kvinnor utgör 26 procent. Alkohol är den huvudsakliga drogen och 51 procent uppger att de har ett blandmissbruk med både alkohol och narkotika. Utöver drogproblem har 39 procent psykiatriska diagnoser. Drygt 70 procent fullföljer behandlingen vilket är ett positivt resultat. För att fånga upp de personer som avslutat behandlingen i förtid sker uppsökande och motiverande samtal för att motivera dem till fortsatta insatser.

En genomgång har gjorts av de personer som bor i försöks- och träningslägenheter totalt 190 lägenheter. Cirka 48 procent av de som bor i dessa lägenheter har eller har haft missbruksproblem i kombination med psykisk ohälsa. Behovet av stöd och insatser är många gånger omfattande och cirka 30% har insatser varje vecka. En budget- och skuldrådgivare arbetar med riktat stöd till personer som bor i försöks- och träningslägenheter i syfte att erbjuda stöd i ekonomiska frågor och bättre möjligheter att kunna få eget kontrakt. Resultatet av detta arbete är positivt och 16 personer har i år fått överta hyreskontrakt av de totalt 55 försökslägenheterna. Detta är en högre andel jämfört med tidigare år.

För personer som lever i missbruk och som har behov av stöd, samtal med andra personer och en möjlighet till umgänge finns träfflokalen Vistet i Hässelby gård. En diakon och sjuksköterska från landstingets beroendemottagning besöker Vistet varje vecka. Under förmiddagarna är Vistet öppet för alla och i genomsnitt besöker cirka 43 personer varje dag lokalen, varav 20 procent är kvinnor. Fyra eftermiddagar i veckan erbjuds särskilda aktiviteter utifrån deltagarnas önskemål. Det har bland annat varit simning och träning för män i samarbete med Vällingby församling, kvinnocafé, matlagning och avslappning. I syfte att nå fler kvinnor har en samtalsgrupp för kvinnor startat under fredagar vilket varit uppskattat. Under sommaren har Vistet varit öppet 4 dagar i veckan och då har bland annat utflykter i närområdet genomförts.

Träfflokalen Café i Gemenskap som finns i lokaler i Västerorts kyrkan i Vällingby. Verksamheten drivs i samverkan med Ny gemenskap och Västerorts kyrkan och hade i maj månad 1-års jubileum. Till Café i gemenskap kommer personer som lever i utanförskap men också äldre personer som känner sig ensamma och EU-medborgare. Antalet besökare har ökat under året och uppgår till cirka 36 personer varje dag, varav 20 procent är kvinnor.

Uppsökande arbete

För att komma i kontakt med personer med missbruks- och beroendeproblematik är det uppsökande arbetet av stor betydelse. Det omfattar förhandsbedömningar vid inkomna orosanmälningar, motivation och förmedling av kontakter till landstingets beroendevård, sjukvård, hyresvärdar och verksamheter inom förvaltningen i syfte att den enskilde ska få stöd i sin livssituation. En del i det uppsökande arbetet är också att varje vecka besöka Vistet och Café i Gemenskap för samtal och kontakt med besökarna. Uppsökarna har varit i kontakt med cirka 120 personer under året. Därutöver har uppsökarna besökt 13 boställningar och flera av dessa boställningar har besökts återkommande.

Socialpsykiatri

För att män och kvinnor ska stärkas i sin förmåga att leva ett självständigt liv inriktas arbetet inom socialpsykiatri på att motivera den enskilde att hitta en sysselsättning anpassad till den enskildas behov. Vid studiebesök på möjliga arbetsplatser eller andra verksamheter som kan erbjuda sysselsättning kan de enskilda ta med sig sin handläggare om de önskar.

För att öka motivationen hos unga vuxna (20-29 år) att öka sin sysselsättningsgrad finns ett team som arbetar med målgruppen. Teamet har lagt särskilt fokus på att motivera den enskilde till att ta emot stöd i syfte att ordna egen aktivitet i form av sysselsättning, utbildning, praktik eller arbete utifrån sina önskemål och förutsättningar. Teamet samverkar med Alfa, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och försörjningsstöd för att öka för målgruppens sysselsättningsgrad. Den enskilde får stöd från teamets handläggare med att samordna insatser, förmedla nya kontakter och delta på möten med mera. Det här arbetssättet har lett till att 73 procent (14 kvinnor och 15 män) av målgruppen har någon form av sysselsättning.

Cirka 20 personer, både personal och deltagare, från Arbetscentrum och Kompassen sprang motionsloppet Blodomloppet i maj. Det var uppskattat och ett resultat av de motionsaktiviteter som brukarna har deltagit i under året. Syftet med loppet var bland annat att brukarna skulle ha ett gemensamt mål med sin träning och inspireras till fortsatta fysiska aktiviteter.

Under sommaren fick deltagare och besökare på Arbetscentrum och Kompassen möjlighet att besöka en hantverksby utanför Uppsala. Resan uppskattades och syftet var bland annat att ge deltagarna ett positivt inslag i vardagen och möjlighet att få ta del av kulturella aktiviteter. För att motverka ensamhet arrangerar Arbetscentrum och Kompassen årligen ett gemensamt midsommarfirande för deltagare och besökare. Det återkommande arrangemanget brukar vara välbesökt och uppskattat.

För att identifiera utvecklingsområden har en översyn av de kommunala verksamheterna Boendestödsenheten, Kompassen och Arbetscentrum inom socialpsykiatri påbörjats under sommaren. Syftet är att se om verksamheterna erbjuder det som målgruppen efterfrågar, om lokalerna är ändamålsenliga och identifiera utvecklingsområden. Översynen har inletts och fortsätter under hösten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Behovet av boende för personer med samsjuklighet kartläggs.	2017-01-01	2017-12-31	
 Handlingsplanen för det vråkningsförebyggande arbetet revideras.	2017-01-01	2017-12-31	
 Samverkan med landstinget för att uppmärksamma och nå kvinnor med missbruksproblem.	2017-01-01	2017-12-31	
 Samverkan och ansvar tydliggörs mellan individ- och familjeomsorgen och äldreomsorgen när det gäller personer 65 år och äldre som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa.	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadens program för anhörigstöd implementeras i verksamheten.	2017-01-01	2017-12-31	
 Sysselsättning för personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning utvecklas.	2017-01-01	2017-12-31	
 Öppenvårdsinsatser utvecklas för att tillgodose behovet av vård och behandling på hemmaplan.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Samverkan mellan individ- och familjeomsorg, förskola, skola och fritid stärks för barn och ungdomars bästa

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Samverkansöverenskommelsen följs och medarbetare inom individ- och familjeomsorg, förskola, skola och fritid anser att samverkan fungerar bra.

Analys

Ett "Internt forum" startar under hösten. Internt forum är tänkt som en samverkansform för både individärenden och övergripande samverkansrutiner där förvaltningens enhetschefer är representerade.

Syftet och förväntade vinster med Internt forum är att underlätta för handläggare i det dagliga arbetet genom en förutsägbar och tydlig intern struktur för samverkan och beslut. Genom att det finns en väg att gå med frågeställningar är förhoppningen att handläggare inte fastnar i diskussioner där de ibland inte har mandat att ta beslut i. Med en ökad förutsägbarhet i beslutsprocessen för handläggare är förhoppningen en ökad trygghet i planeringen med familjen och berörda verksamheter. Ett tänkt resultat är därmed ett ökat antal SIP med högre kvalitet vilket ger fler familjer möjlighet till ett samordnat stöd. Genom schemalagda, återkommande tider för Internt forum är en förhoppning att beslut som kräver enhetschefer ska kunna fattas snabbare än idag.

Då internt forum är en lärande process för övergripande samverkansfrågor är en förhoppning att forumets beslut och processer framöver ska kunna vara vägledande i samverkansfrågor.

Enhetschefen vid utredningsenheten för barn och unga är sammankallande för "Internt forum". Deltagare är enhetscheferna vid beställarenheten socialpsykiatri, funktionshinder, vuxenenheten samt en förskolechef och en rektor. Vid behov adjungeras andra chefer till "Internt forum". Då arbetet med internt forum är ett nytt arbetssätt kommer arbetet att utvärderas för att se om det är ett verksamt sätt att arbeta på samt om syftet uppnås. Följande parametrar kommer att mätas:

- Utvärdering med berörda professionella av Internt forum med biträdande och enhetschefer/rektorer.
- Antal ärenden som kommer till internt forum.
- Resultat av ärendet som inkom till Internt forum.
- Antal ärenden som inkom till Internt forum men hänvisades till BUS.
- Antal SIP för Barn och unga

Barn och unga som är i behov av samordnade insatser från socialtjänsten, förskola, skola, landstinget och fritiden får en samordnad individuell plan (SIP). Förvaltningen har erhållit

projektmedel från socialförvaltningen för arbete med Samordnad Individuell Plan (SIP). SIP-samordnaren håller ihop arbetet och är behjälplig att kalla de funktioner som är relevanta för den unge och familjen. Under året har 51 barn och unga fått en SIP. Barn- och ungdomspsykiatri har många gånger uteblivit från arbetet med att upprätta SIP för enskilda barn. Förvaltningen har därför lämnat in tre avvikelser till landstinget avseende brister i samverkan. SIP-samordnaren erbjuder också utbildning och information till personal inom landstinget, förskola, skola och socialtjänst.

Som ett led i arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet har förvaltningen bildat lokala arbetsgrupper för Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen. Arbetsgrupperna består av medarbetare och chefer från förvaltningen, fackförvaltningar och landstinget. Grupperna ska arbeta långsiktigt för att gynna alla barn och unga. De ska identifiera risker och i samverkan ta fram aktiviteter anpassade till barnens och de ungas behov. Arbetsgrupperna ska även snabbt kunna agera gemensamt vid behov. För respektive geografiskt område finns två arbetsgrupper, en för barn 0-5 år och en för barn och unga 6-16 år. I arbetsgruppen för barn 0-5 år deltar medarbetare från öppen förskola, förskola, bibliotek, barnavårdscentralen och barnmorskemotagningen. I arbetsgruppen 6-16 år deltar utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen samt medarbetare från förskola, fritid och socialtjänst. Polisen ska även ingå i arbetsgruppen för barn och unga 6-16 år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Samverkansöverenskommelsen mellan individ- och familjeomsorg, förskola, skola och fritid uppdateras årligen.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Tidiga och förebyggande insatser ger flickor och pojkar jämlika uppväxtförhållanden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar erbjuds samordnade och generella insatser för att säkerställa goda uppväxtvillkor.

Flickor och pojkar i behov av stöd uppmärksammas tidigt och erbjuds samordnade och individuella insatser för att säkerställa goda uppväxtvillkor.

Förskolan håller barnkonferenser två gånger per år.

Analys

I det lokala utvecklingsprogrammet framkommer det behov av ett samordnat och utvecklingsinriktat preventivt arbete. Förvaltningen har därför gjort en översyn av det förebyggande arbetet med syfte att stärka och samordna det förebyggande arbetet för barn och unga. Avdelningen medborgarservice och fritid har från den 1 september 2017 ombildats till avdelningen för samhällsservice och tidigt socialt arbete. Avdelningen består av enheten för fritid och öppen förskola, enheten för medborgarservice och en ny enhet, enheten för förebyggande arbete. Den nya enheten som tillkommit bestående av skolsociologer, kuratorer och föräldrarådgivare, tillhörde tidigare avdelningen för individ och familjeomsorg.

Avdelningen samordnar arbetet i det lokala utvecklingsprogrammet inom det prioriterade området barn och unga samt de beviljade insatserna inom sociala investeringsfonden.

Stödinsatser barn

För att säkerställa att alla flickor och pojkar ska mötas utifrån deras särskilda behov erbjuds medarbetare på förskolorna konsultation av förvaltningens specialpedagog och psykolog. Förvaltningen fortsätter samverka i förmån för barn i behov av särskilt stöd tillsammans med Habilitering & Hälsa, Barn- och ungdomspsykiatri och Socialtjänsten. Under våren deltog cirka 450 av förvaltningen barnskötare och förskollärare på internutbildningar inom området funktionsvariationer. I översynen av det förebyggande arbetet fastställdes vikten av tidiga insatser och familjeorienterade aktiviteter. I september öppnas förvaltningens första verksamhet med både öppen förskola och parklek. Verksamheten öppnas i parkleken Stråket i Hässelby. Under sommaren har parkleken renoverats för att anpassa den pedagogiska miljön för både den yngre och äldre målgruppen. I Smedshagen planeras uppstart av Vita Villan som en plats för öppen förskola, introduktionsförskola och aktiviteter främst för barn 10-14 år. Start av Vita Villan planeras under november.

Stödinsatser ungdomar

Stockholmsenkäten visar att målgruppen unga vuxna står för den största delen av den alkohol som minderåriga konsumerar. Bland ungdomar som konsumerar alkohol har cirka hälften av pojkar och flickor i årskurs 9 i Hässelby-Vällingby svarat att de fått tag på alkohol via kamrater eller kamraters syskon. Därav har förvaltningen i samverkan med CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) och Norrmalms stadsdelsförvaltning genomfördes ett feriejobbsprojekt för att få ungas perspektiv på effektiva metoder och budskap för att minska langning av alkohol. Projektet var en fortsättning på Socialförvaltningens föregående års projekt "Hej sommarjobb".

Som ett led i att begränsa ungas tillgång till alkohol, narkotika och tobak genomförs alkohol- och tobakstillsyn. Hittills har tillsyn genomförts på 23 av 51 försäljningsställen. Under hösten påbörjas alkohol- och tobakstillsyn i samverkan med Bromma Stadsdelsförvaltning för att minska sårbarheten i arbetet.

Stödinsatser familjer

Under januari - juli har 2 168 ansökningar/ orosanmälningar inkommit när det gäller barn och unga i åldern 0-19 år. Det är en ökning med 18 procent jämfört med samma period 2016. Anmälningarna avser 1 834 barn och unga och av dessa är cirka 63 procent i åldern 0-12 år och 37 procent i åldern 13-19 år. Antalet anmälningar är fler än antalet barn och det beror på att flera anmälningar kan avse samma barn. Flertalet av anmälningarna kommer från polisen (25 procent), hälso- och sjukvården (25 procent) och förskola/skola (19 procent). Andelen flickor utgör 44 procent och pojkar 56 procent. Av de inkomna anmälningarna inleds utredning alternativt att utredning redan pågår i cirka 55 procent. För resterande cirka 45 procent kan det vara tillräckligt med föräldrarådgivning eller annat individuellt stöd som förvaltningen erbjuder. Det kan också vara så att familjer inte vill ha stöd utan avböjer kontakt med förvaltningen.

För att få en tydligare bild över vad orosanmälningarna avser kommer förvaltningen ta fram en blankett för manuell statistikföring som komplement till den statistik som kan tas fram ut parapyet. Utifrån befintligt dokumentations- och registreringssystem, parapyet, går det inte att ta fram en rapport över vad orosanmälningarna avser. Detta förutsätter en manuell

granskning av dokumentationen i varje enskilt ärende. Förvaltningen konstaterar dock att en stor del av anmälningarna när det gäller yngre barn handlar om att barn utsatts för våld eller bevitnat våld samt bristande omsorg om barnen på grund av psykisk ohälsa hos föräldrarna. När det gäller ungdomar är kriminalitet, psykisk ohälsa och konflikter i hemmet vanliga orsaker till de orosanmälningar som inkommer. De geografiska områden som har flest antal anmälningar är Hässelby Gård, Vällingby, Hässelby strand och Råcksta. Under hösten genomförs en fördjupad studie av de orosanmälningar som inkommer från Hässelby Gårdsskolan för att se hur behovet av stöd och insatser ser ut. Detta arbete görs i nära samarbete med Hässelby Gårdsskolan.

I den inledande förhandsbedömningen görs en bedömning om familjens behov kan tillgodoses genom förvaltningens förebyggande arbete eller om det finns behov av att inleda utredning utifrån barns behov av skydd och stöd. Många familjer kan i ett tidigt skede få stöd och hjälp inom ramen för det förebyggande arbetet i form av föräldrarådgivning, föräldrautbildning såsom ABC, Komet och Att vara förälder i Sverige. Under året har föräldrarådgivarna träffat 154 familjer för rådgivande samtal en eller flera gånger. Av dessa är 114 kvinnor, 12 män och i 28 familjer har båda föräldrarna deltagit. Många föräldrar uttrycker att de är nöjda med det stöd de fått och att det varit till hjälp i deras föräldraskap.

Behovet av insatser kan ofta tillgodoses i form av öppenvård såsom familjebehandling och riktade insatser utifrån familjens behov. Under året har drygt 160 barn och ungdomar och deras föräldrar fått stöd av familjebehandlare. Fördelningen mellan pojkar och flickor är jämn. I samband med att familjebehandling avslutas görs en uppföljning med familjen. Resultatet visar att 86 procent anser att det skett en positiv förändring i familjen och 93 procent upplever ett bra bemötande från familjebehandlarna. För en del barn och unga är det nödvändigt med en placering utom hemmet under kortare eller längre tid i jourhem, familjehem, hem för vård eller boende (HVB) eller placering vid statens institutionsstyrelse (SIS). Trots att antalet inkomna orosanmälningar i stadsdelen är högst i staden är antalet placeringar i dygnetruntomsorg inte högst. Målsättningen är att familjer med barn och ska kunna ges omfattande insatser i hemmet och inte behöva placeras. Ett särskilt team har därför bildats och som har påbörjat att arbeta utifrån metoden Lösningfokuserad Intensiv Hemmabaserad Familjebehandling (LIHF). Teamet kommer också att arbeta med barn och unga som är tillfälligt placerade för att de ska kunna återgå till föräldrahemmet.

Till föräldrar där det förekommer våld i hemmet erbjuds insatsen Tryggare barn, en kurs i lugnt föräldraskap för föräldrar till barn i åldern 3-11 år. Under januari-juli har 20 barn tillsammans med sina föräldrar deltagit i dessa samtal. Resultatet av insatsen visar att både föräldrar och barn upplever att det skett en positiv förändring i hemmet.

Ensamkommande barn och nyanlända familjer

För att kunna ge ensamkommande barn stöd har förvaltningen fokuserat på att belysa målgruppens behov av insatser från barn- och ungdomspsykiatri och skolhälsovården under ärendedragningar. Förvaltningen har också utvecklat samverkan med landstingets psykiatri och utvecklat arbetet med SIP, samordnad individuell plan. Förvaltningen har fått medel från SKL för att utveckla arbetet med SIP. Arbetet kommer att följas av SKL.

Under sommaren har två nya genomgångsboende öppnat för nyanlända familjer med uppehållstillstånd som anvisats till staden från Migrationsverket. Det är ett boende i Råcksta för cirka 100 familjer och ett boende i Smedshagen för 16 familjer. Huvudansvaret för stöd

och etableringsinsatser till dessa familjer åligger Intro Stockholm och Arbetsförmedlingen. Förvaltningen har ett kontinuerligt samarbete med SHIS och Intro Stockholm när det gäller dessa boenden.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En lokal handlingsplan för stadsdelens drogförebyggande arbetas fram.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Arbetet med den lokala handlingsplanen kommer att påbörjas i samband med att stadens reviderade tobaks-, alkohol- och narkotikapolitiska program är färdigställt.			
 Förskolan följer den lokala handlingsplanen för övergångar mellan förskola och skola.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Alla förskoleenheter följer den lokala handlingsplanen för övergångar mellan förskola och skola.			
 Förskolan har handlingsplaner för barn i behov av särskilt stöd.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Handlingsplaner upprättas i samråd med vårdnadshavare och följs upp var 6-8:e vecka.			
 Förskolan håller barnkonferenser två gånger per år.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Avdelningschef för förskolan, resurssamordnare, samt förskolechef på respektive förskoleenhet håller barnkonferens i maj respektive november.			
 Förskolan och individ- och familjeomsorgen samverkar genom att en socialsekreterare deltar i förskoleteamet och arbetar med stöd till personal och föräldrar.	2016-12-31	2017-12-31	
 Informationsfoldrar om föräldrautbildning ska målgruppsanpassas.	2017-01-01	2017-12-31	
 Medarbetare i förskolan erbjuds internutbildning inom området funktionsvariationer.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Cirka 450 barnskötare och förskollärare deltog på föreläsningarna om språkstörning hos barn samt om barn som väcker funderingar.			
 Preventionsprofilen implementeras i den öppna fritidsverksamheten.	2017-01-01	2017-12-31	
 Riktade stödinsatser till ensamkommande tas fram.	2017-01-01	2017-12-31	
 Skapa ett team som arbetar med lösningsfokuserad intensiv hemmabaserad familjebehandling, LIHF, med målsättning att barn och unga inte behöver placeras utan kan bo kvar i hemmet.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Under året har medarbetare utbildats i att arbeta enligt metoden LIHF och arbetet med familjer har påbörjats.			
 Stadens preventionssamordnare och chefer samverkar för att nå ökad samsyn.	2017-01-01	2017-12-31	
 Ungdomsmottagningen har kompetens i frågor som rör HBTQ-personer och deras hälsa.	2017-01-01	2017-12-31	
 Vårdnadshavare är delaktiga i handlingsplaner för barn i behov av särskilt stöd.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Förskolorna upprättar handlingsplaner i samråd med vårdnadshavare. Dessa följs upp var 6-8:e vecka.			
 Öppna förskolan och parklek ska samlokaliseras.	2017-01-01	2017-12-31	
 Översyn av förvaltningens förebyggande arbete och tidiga insatser genomförs.	2017-01-01	2017-04-30	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys En ny organisation för det förebyggande arbetet startar från och med 2017-09-01.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målen för kommunfullmäktiges samtliga fyra indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Före sommaren beslutade trafikkontoret att tre projekt i Hässelby-Vällingby ska ingå i stadens satsning "Grönare Stockholm". Hässelby Gårds torg 5 mnkr (2017-2018), stråket Hässelby Gårds torg- Ormängstorget 6 mnkr (2017-2018) samt Solursparken 9 mnkr (2017-2019). I Solursparken har dialog genomförts med invånare om upprustningen vilken innefattar området som avgränsas av den befintliga häcken. I teritalrapporten lämnar förvaltningen förslag på 4 nya projekt inom "Grönare Stockholm"; ytterligare satsning på Hässelby torg, en stadspark som binder ihop Hässelby gård och Hässelby strand, upprustning av strandpromenader och de 4 baden samt aktivitetsytor i anslutning till solursparken. För mer information se nämndmålet "Boende och besökare har tillgång till parker med rekreation- och naturvärden" under mål för verksamhetsområdet 1.3.

För att öka tryggheten på Hässelby torg har förvaltningen tillsammans med trafikkontoret, Stockholmshem, SISAB, Hässelbygårdsskolan, FastPartner och Hässelby-Vällingby fastighetsägarförening börjat planeringen av fysiska förändringar i miljön som ska göra torget till en trygg och attraktiv plats. För att öka tryggheten på allmänna platser har förvaltningen slyröjt på parkvägar och strandpromenaden.

I syfte att öka tryggheten samt arbeta förebyggande har konceptet "Sommar på torget" som lanserades förra året, utvecklats och genomförts. Sommar på torget bemannades av 24 feriearbetare, som bidrog till planering och genomförande av aktiviteterna. Under nio veckor erbjöds varierande aktiviteter i samverkan med civilsamhället såsom lekar, musik, slöjd, schackturnering och teater.

Förvaltningen har reviderat handlingsplanen mot våldsbejakande extremism enligt stadsledningskontorets anvisningar. Den reviderade handlingsplanen biläggs rapporten.

I mars undertecknades ett lokalt samverkansavtal mellan förvaltningen och lokalpolisområde Vällingby. Avtalets prioriterade områden är trygghet i offentlig miljö, ungdomar i riskzon, våldsbejakande extremism och trygghetsarbete kring Hässelby torg. Nämnden behandlade avtalet på sitt sammanträde i juni.

Goda exempel

Lärdomar av sommar på torget

För andra året i rad har "sommar på torget" ägt rum på Hässelby torg. Sommar på torget har

bemannats av 24 ferieungdomar. Ferieungdomarna kom från hela stadsdelsområdet och hade tidigare inte vistats på Hässelby torg. Så här beskriver några ferieungdomar sina upplevelser:

- ”Jag har lärt mig att bemöta alla sorters människor och fått en positiv syn kring vissa grupper av människor som det finns fördomar mot.”
- ”Mer respekt för olika människor och att man kan förändra hur någon mår bara genom att säga hej eller vara trevlig.”
- ”Jag kommer ta med mig utvecklad kommunikationsförmåga, fördjupad ’medmänsklighet’ i form av djupare förståelse för andra människors situation.”

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)				100 %		100 %	100 %	2017
  Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				50 %		75 %	75 %	2017
  Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat						65 %	69 %	2017
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				68 %		73 %	69 %	2017

Nämndmål:

Boende och besökare har tillgång till parker med rekreation- och naturvärden

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen invånare som är nöjda med skötsel av parker och grönområden uppgår till minst 73% (70%).

Planerade tillgänglighetsanpassningar är genomförda.

Analys

Under perioden har förvaltningen tagit emot ett fåtal klagomål på städning och skötsel av parker och grönområden. Vid synpunkter kontrollerar förvaltningen alltid på plats för att göra bedömning av eventuella åtgärder. Invånare lämnar ofta synpunkter på skötsel och städning på områden som inte är förvaltningens ansvarsområde utan fastighetsägare, trafikkontoret, SL och Trafikverket. Förvaltningen ser då till att synpunkten kommer till ansvarig organisation.

Arbetet med upprustningen av parklekarna Guldet i Grimsta och Gulsippan i Backlura pågår enligt plan. I samband med upprustningarna görs tillgänglighetsanpassningar. Den första etappen av upprustningen på Guldet innebär att gräsytor har såtts i området närmast Grimsta naturreservat, en utkiksplats har anlagts och en naturlekplats med stockar och hängmatta har färdigställts. Den upprustade delen av parken beräknas kunna öppnas för lek under september/

oktober beroende på när gräsytan är fullt etablerad och klarar av slitage. På Gulsippan har till exempel området för småbarnslek gjorts klar och klätterställning samt linbana färdigställt. Under upprustningen av Gulsippan har det tillkommit grönkompensationspengar som möjliggör en cykelbana av typen "pump track" istället för den befintliga cykelparken och dessutom kommer en yta för "kaninhoppning" göras i ordning. Projektering pågår.

I mitten av juni invigdes Ådalens nya plaskdam. Under sommaren uppstod problem med beläggningen på dammanläggningens botten och dammen fick stängas. Botten slipas om under augusti-september och dammen öppnas till våren 2018.

I augusti firades Parkernas dag. Firandet är stadsövergripande och i Hässelby-Vällingby erbjöds aktiviteter i anslutning till Hesselby slott. Aktiviteter som erbjöds invånarna var guidad vandring i Grimsta naturreservat, möte med förvaltningens parkingenjörer, visning av Hesselby slott samt trubadur i slottsparken. Arrangemanget var uppskattat och hade ett hundratal besökare.

Projekt inom Grönare Stockholm

Kommunfullmäktige fattade beslut om riktlinjer för ett Grönare Stockholm i februari 2017. I samband med beslutet avsattes 300 mnkr under 3 år för att möjliggöra en fortsatt utveckling av stadens befintliga grönstruktur. I samband med beslutet påtalades att stadens ytterområden särskilt ska prioriteras. Trafiknämnden fattar beslut om vilka projekt som ska ingå i Grönare Stockholm efter dialog med berörda förvaltningar. Före sommaren kom beslut från trafikkontoret om att 3 projekt i Hässelby-Vällingby ingår. Hässelby Gårds torg 5 mnkr (2017-2018), stråket Hässelby Gårds torg- Ormängstorget 6 mnkr (2017-2018) samt Solursparken 9 mnkr (2017-2019).

I Solursparken i Vällingby har dialog genomförts med invånare om etapp ett av upprustningen vilken innefattar området som avgränsas av den befintliga häcken. Efter dialogen om etapp 1 kommer det att anläggas en yta för småbarnslek, en promenadslänga längs med den befintliga häcken, perennrabatter, sittplatser samt en odlingsyta för stadsodling. Ingångar till parken kommer öppnas upp i häcken för att öka tillgängligheten. Arbetet påbörjas under oktober månad.

Trafikkontoret har identifierat ytterligare områden utanför Solursparken som eventuellt kan anläggas för olika aktiviteter. På trafikkontorets uppdrag genomfördes ett projekt med feriearbetande ungdomar som tillsammans med arkitekter, trafikkontoret och samtal med andra ungdomar tog fram ett förslag på vad området skulle kunna användas till. I nuläget finns inga beslut tagna av trafikkontoret om upprustning av området utanför Solursparken. Förvaltningen samverkan fortlopande med trafikkontoret om upprustningen av parken.

I tertialrapport 2 ska förvaltningen lämna förslag på nya önskade projekt inom Grönare Stockholm. Förvaltningen har utifrån de prioriterade geografiska områdena i LUP sett över möjliga projekt. I Smedshagen pågår nu exploatering vilket gör att inga större gröna projekt kan genomföras. Vad gäller Grimsta är området med närheten till reservatet inte prioriterat vad gäller utveckling av grönområden. Fokus är därför Hässelby torg med närhet. I förslagen har också förvaltningen tagit hänsyn till mål i LUP som rör folkhälsa samt invånarnas delaktighet i stadsdelsområdets utveckling. Genom dialoger som förts och kommer föras bidrar genomföranden av projekten till att öka invånarnas tillit till politiken och förvaltningen. Samtliga projekt rör olika mötesplatser inom stadsdelsområdet. Attraktiva mötesplatser bidrar till att invånare från olika stadsdelar i stadsdelsområdet möts.

Nya Projektförslag

Prioritet 1

Hässelby torg är en central plats stadsdelsområdet. Där finns arbetsplatser, affärsverksamhet, torghandel och det gränsar till Hässelbygårdsskolan. Många invånare och besökare passerar torget varje dag. I dialog med invånare och i trygghetsmätningar framkommer att torget med närhet upplevs som otryggt. Förvaltningen ser att ett större grepp bör tas för att öka torgets attraktionskraft med fokus på trygghet. Ytterligare medel från Grönare Stockholm skulle bidra till utvecklingen av torget. Förslagsvis skulle torget kunna få en mjukare, grönare profil och därmed skulle ett grönt stråk finnas från Engelska parken genom torget med anslutning till gröonstråket till och med Örmängstorget.

Prioritet 2

För att göra parkstråket mellan Friherregatan och Melongatan till ett område som binder ihop Hässelby gård och Hässelby strand tas ett program för en stadsdelspark fram. Stadsdelsparken ska vara en mötesplats för alla med fler kvalitéer och bättre tillgänglighet. Dalgången är idag ett populärt och värdefullt stråk med sociala, kulturhistoriska och ekologiska värden. I parken ska det finnas plats för lek, motion, evenemang, lugna platser och blomprakt. Den planerade stadsdelsparken ska anpassas efter områdets behov, identitet och kvalitéer. Parken ska vara en trygg plats som inbjuder till delaktighet och lokalt engagemang.

Prioritet 3

Ett utvecklingsprogram är framtaget för strandpromenaden som sträcker sig från Maltesholmsbadet i Hässelby strand längs med strandpromenaden till och med parkområdet förbi Hässelby Värmeverk mot Hässelby villastad. Förvaltningen har även tagit fram ett program för Lövestadbadet, Hässelby allmänna bad, Maltesholmsbadet och Kanaanbadet. Målet är att anlägga strandpromenaden och bad utifrån de idéer som finns i programmet. Området är värdefullt för motion och rekreation för boende i stadsdelsområdet.

Prioritet 4

I dialog med närboende och ungdomar framkom behov av aktivitetsytor i Solursparken i Vällingby. Till stor del används parken idag av begränsade grupper i ett begränsat åldersutsnitt, utom vid särskilda evenemang som parkteatern och fotbollsturneringar. Få ungdomar uppgav att de hade vistats i parken beroende på avsaknad av aktivitetsytor och av trygghetsskäl. Parken upplevdes av de tillfrågade som otrygg och en plats man passerar men inte stannar till i. Med en utökad budget finns utrymme att öka den upplevda tryggheten och göra parken till en målpunkt för en större målgrupp, inte minst kvinnor och barn, genom att till skapa aktivitetsytor utanför den befintliga häcken.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ I samverkan med trafikkontoret arrangera medborgardialog om upprustning av Solursparken.	2017-01-01	2017-03-31	
✓ Se över möjligheten att bygga en ramp ut i vattnet vid ett av strandbadet.	2017-01-01	2017-02-28	
✓ Se över möjligheten att skapa ett utegym speciellt anpassat för äldre män och kvinnor.	2017-01-01	2017-02-28	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Upprustning av parkleken Gulsippan.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningens har ett organiserat arbete mot våldsbejakande extremism.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

En lokal handlingsplan är framtagen.

Förvaltningen har kunskap om läget avseende våldsbejakande extremistiska rörelser inom det egna stadsdelsområdet.

Analys

För att öka kunskapen om våldsbejakande extremism ska medarbetare och chefer från försörjningsstödsenheten samt utredningsenheten barn och ungdom delta i stadens utbildning i våldsbejakande extremism under hösten.

I enlighet med stadens riktlinjer tog stadsdelsförvaltningen fram en lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism som bilades tertialrapport 1. Stadsledningskontoret har med stöd från Försvarshögskolan granskat samtliga nämnders handlingsplaner och uppmanar samtliga nämnder att till tertialrapport 2 revidera och komplettera planerna. Förvaltningen har reviderat handlingsplanen enligt stadsledningskontorets anvisningar. Den reviderade handlingsplanen biläggs tertialrapport 2. De revideringar som gjorts är av förtydligande karaktär och är markerade med kursiv text i bilagan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Göra handlingsplanen känd i organisationen.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Hässelby torg är tryggt och attraktivt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Flickor och pojkar, kvinnor och män upplever Hässelby torg som ett tryggt område.

Analys

I det lokala utvecklingsprogrammet är Hässelby gård med Hässelby torg ett av de prioriterade geografiska områdena. I samverkan med trafikkontoret, Stockholms hem, SISAB, Hässelbygårdsskolan, FastPartner och Hässelby-Vällingby fastighetsägareförening har förbättringar påbörjats i den fysiska miljön på och kring torget för att göra torget till en trygg och attraktiv plats. Blommor har planterats, städningen har förbättrats och belysningen har förstärkts på och kring torget.

I syfte att öka tryggheten samt arbeta förebyggande har konceptet "Sommar på torget" som lanserades förra året, utvecklats och genomförts. Sommar på torget bemannades av 24 feriearbetare, som bidrog till planering och genomförande av aktiviteterna. Under nio veckor erbjöds varierande aktiviteter i samverkan med civilsamhället såsom lekar, musik, slöjd, schackturnering och teater. Även lärande och läsfrämjande aktiviteter som högläsning anordnades i samverkan med Kulturförvaltningen. Läs mer om aktiviteterna under 1.5, under nämndmålet "Flickor och pojkar deltar i organiserade fritids- och idrottsaktiviteter".

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	"Sommar på torget" utvecklas och genomförs.	2017-01-01	2017-12-31	
✓	Dialoger avseende upprustningen av Hässelby torg genomförs.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	Årshjulet för extern kommunikation i preventivt syfte implementeras.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män, flickor och pojkar är trygga på allmänna platser

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ökat resultat vad gäller trygghet på allmänna platser i stadens mätningar.

Analys

Ett mål i LUP är att allmänna platser ska upplevas trygga. Under året har trygghetsröjningar utförts i Hässelby strand kring lekplatsen vid Vindruvbacken samt i parkstråket vid Maltesholmsskolan, i Hässelby Villastad vid badhusparken vid Fagerstrand samt längs med strandpromenaden. I Hässelby gård har röjning skett längs med parkvägen från Ormängsgatan ner mot Aprikosgatan. I Kälveta i Kälvestaskogen mot Lunda industriområde samt i parkstråket vid Maltesholmsskolan. Förvaltningen och fastighetsägarföreningen i Hässelby-Vällingby har kommit överens om en ny modell för att genomföra trygghetsvandringar i stadsdelsområdet.

I syfte att öka tryggheten i stadsdelsområdet har fältassistenter ökat sin närvaro på platser som upplevs som otrygga. Fältassistenter har i samverkan med skola, polis och fritidsgård kunnat identifiera ungdomar i riskzon. Riktade insatser har genomförts som har inkluderat 36 pojkar och åtta flickor. Fältassistenter har kontaktat vårdnadshavare och erbjudit de identifierade ungdomarna organiserade fritids- och idrottsaktiviteter.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Civilsamhället organiserar helg- och kvällsvandring med vuxna och vårdnadshavare.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	Genomföra och följa upp trygghetsvandringar i hela stadsdelsområdet.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	Upprustning av områden i nära anslutning till tunnelbana och torg.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis under året. Bedömningen baseras på att målet för en av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas helt och målen för en indikator bedöms uppfyllas delvis under året samt att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Brukare som fått beslut om bostad med särskild service erbjuds bostad så fort det finns en plats ledig på ett boende som är anpassat för den enskildes behov och målgrupp. Under 2017 har hittills 10 beslut om bostad fattas. Beställarenheten funktionsnedsättning bedömer att alla som får beslut om bostad med särskild service kommer att kunna erbjudas ett boende med särskild service.

För att uppnå målet att Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande har samverkan med aktörer som Micasa, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och privata byggaktörer ökat. Det har bland annat bidragit till att förvaltningen nu har anmält intresse för 6 servicelägenheter i Åkermýntan 9. Byggstarten planeras till 2018. Förvaltningen har också anmält intresse för 6 servicelägenheter i kvarteret Silvret, Grimsta. Byggherre är Svenska bostäder och byggstarten planeras till 2018.

Färdigställandet av gruppboenden Strandviolen i Hässelby Villastad, med sex lägenheter, är försenat. Enligt Micasa beräknas inflyttning ske i mars 2018. Stiftelsen Stora Sköndal öppnar en servicebostad i Räcksta under hösten med sex platser.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Antalet färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0		12	tas fram av nämnden	2017
Analys Färdigställandet av gruppboenden Strandviolen med sex lägenheter är försenat vilket innebär att målet om 12 platser inte kommer att uppfyllas under året. Stiftelsen Stora Sköndal öppnar dock enligt plan en servicebostad i Räcksta under hösten med sex platser.								
● Antalet påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				6		6	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Kvinnor och män, flickor och pojkar har tillgång till särskilda boendeformer utifrån beslut.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla med beslut om bostad med särskild service får erbjudande om bostad med särskild service.

Analys

Brukare som fått beslut om bostad med särskild service erbjuds bostad så fort det finns en plats ledig på ett boende som är anpassat för den enskildes behov och målgrupp. Under 2017 har hittills 10 beslut om bostad fattas. Beställarenheten funktionsnedsättning bedömer att alla som får beslut om bostad med särskild service kommer att kunna erbjudas ett boende med särskild service.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Beställarenheten funktionsnedsättning följer att personer som fått beslut om bostad får erbjudande om bostad så att besluten kan verkställas.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan, att målet för kommunfullmäktiges indikator bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Fritids- och idrottsverksamheten anpassas efter flickors och pojkars behov. Under sommaren har barn och unga i ålder 6-15 år deltagit i sommarlovsaktiviteter och dagkollon. Samverkan med civilsamhället har möjliggjort ett brett och kostnadsfritt utbud av aktiviteter. Totalt deltog 381 flickor och pojkar (en ökning mot förra året där 313 flickor och pojkar deltog) på sommarens dagkollon.

Under ramadan har förvaltningen arbetet med hälsofrämjande insatser som resulterat i informationskampanjen "Rökfri Ramadan". Närmare 400 foldrar med information om tobaksrökning och var man kan vända sig vid behov av stöd för att sluta röka har delats ut med hjälp av Vällingby moské, Vi unga i Västerort och Al-hidaya islamiska föreningen.

Goda exempel

Summer Camp

I rapport skillnadernas Stockholm framkommer det att det är stora skillnader mellan barn i deltagande i idrott- och föreningsliv, lägst är deltagandet hos flickor med utländskt bakgrund. Barn mellan 10-12 år har under sommaren erbjudits att delta i förvaltningens Summer Camp. Barn från stadsdelsområdet har under en vecka fått möjlighet att prova på friidrott, basket och fotboll. Totalt deltog 67 barn, varav 37 flickor. Summer Camp nådde barn som vanligtvis inte deltar i förenings- och idrottslivet främst flickor med utländsk bakgrund.

Summer Camp har bidragit till att barn med olika bakgrund kunnat mötas och idrotta ihop. Det framkom från deltagare att det roligaste med Summer Camp var att få nya vänner. Efter veckan har vårdnadshavare varit mycket positiva till idrottsaktiviteterna och kontaktat föreningar för att få information om medlemskap. Summer Camp pågick under en vecka och drevs i samarbete med Blackebergs basket, HSK friidrott och Brommapojkarna.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter				73,07 %		78 %	78 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	
  Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och fastighetsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden, idrottsnämnden och stadsbyggnadsnämnden utreda anläggandet av tre leder för stigcykling i Nackareservatet, Flatens naturreservat samt Kyrkhamns naturreservat (1.5)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar deltar i organiserade fritids- och idrottsaktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fritids- och idrottsverksamheten anpassas efter flickors och pojkars behov.

Analys

Sommarlovsverksamhet

Under sommaren har barn och unga i ålder 6-15 år deltagit i sommarlovsaktiviteter och dagkollon. Samverkan med civilsamhället har möjliggjort ett brett och kostnadsfritt utbud av aktiviteter. Totalt deltog 381 flickor och pojkar (en ökning mot förra året där 313 flickor och pojkar deltog) på sommarens dagkollon, se tabell nedan.

Aktivitet	Område	Målgrupp	Samverkan	Period	Antal deltagare (flickor och pojkar 6-16 år)
Dagkollo -- Sommarkul i Vinsta	Vinsta	7-15 år	Syriska föreningen	3 v	57 (22 flickor och 35 pojkar)
Dagkollo - Danskollo	Vällingby	10-14 år	Dans Design Scenkonst	1 v	14 flickor 0 pojkar
Dagkollo-Mitt Hässelby- Vällingby fotokollo för tjejer	Hela stadsdelsområdet	Flickor 12-16 år	Oh Snap Sweden! Fritid Stockholm	2 v	7 flickor 0 pojkar
Dagkollo- Summertime	Hässelby gård/Smedshagen	10-12 år	Brommapojkarna, HSK friidrott och Blackeberg basket.	1 v	67 (37 flickor och 30 pojkar)
Dagkollo- Äventyrskollo i Lövsta-Kyrkhamn	Lövsta	6-12 år	Kyrkhamnsföreningen	2 v	50 (28 flickor och 22 pojkar)
Spontana aktiviteter i Smedshagen	Smedshagen	7-12 år	Vi unga i västerort.	1 v	36 (10 flickor och 26 pojkar)
Temaveckor på parklekar. Teman: Vatten, friluftsliv, sport, natur, rörelse och hälsa.	Grimsta, Hässelby gård, Vällingby	10-14 år	-	4 v	150 (73 flickor och 77 pojkar)

Tabell 1: Dagkollo

Under sommaren har även kostnadsfria aktiviteter erbjudits på Hässelby torg, "sommar på torget". På plats möter barn och unga medborgarvårdar, biblioteks- och fritidspersonal, unga ledare, föreningar andra vuxna. Aktiviteterna pågick vardagar kl. 9-19, under nio veckor. I genomsnitt deltog cirka 95 flickor och pojkar per dag (en ökning mot förra året där i genomsnitt deltog 50 flickor och pojkar per dag).

Utöver dagkollon och sommar på torget organiserades andra sommaraktiviteter såsom skapande verkstad på Grimstahörnan, ambulerande fritidsbuss samt simundervisning "vän med vatten" på Maltesholmsbadet. Den ambulerande fritidsbussen genomsnitt nådde 1249 barn och unga, varav 349 flickor, under nio veckor. I snitt nådde fritidsbussen 27 barn och unga per dag, vilket är oförändrat mot förra året.

Sommar på torget

Aktivitet	Beskrivning	Samverkan
Böcker på hjul	Sommarläsning	Bibliotek och bokbussen
Snacka med polisen!	Polisen tar emot frågor om sitt arbete.	Polisen
Schack	Invånare möts över schackspel	Stockholms Schackförbund
Capoeira	Dans och träning	Brasil Arte Cultural
Internationella bekantskaper	Lekar och annat kul	Internationella bekantskaper
Gladjazz	Dansuppträdande	Kulturskolan
Sommarrytmer	Prova på att dansa afrikansk salsa, hiphop och spela gitarr.	Taya handikappförening

Aktivitet	Beskrivning	Samverkan
Skaparverkstad	Programmering, smyckestillverkning och målning.	Bibliotek
Kreativ slöjd	Skapa nytt av gammalt, smycken av grönsaker m.m.	Hemslöjdsföreningen
Parklekarnas dag	Parklekarna håller i aktiviteter på torget	-
Fritidsmobilen	Lekar och spel	-
Öppen Scen	Visa upp din talang!	Flera föreningar
Teater på torget	Teaterföreställningar med musik, akrobatik, magi och trolleri, samt att publiken prova på cirkus!	Arabiska teater och Cirkusteater

Tabell 2: Inplanerade aktiviteter på sommar på torget (ej dagkollo)

Utveckling av fritidsutbudet

397 ungdomar mellan 10-25 år, varav 185 tjejer. (203 killar och 7 ungdomar som kryssat annan könstillhörighet eller vill ej svara) har besvarat en enkät rörande deras uppfattningar om fritid. Resultatet visar bland annat att fler pojkar än flickor upplever att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden. Även fler pojkar än flickor besöker någon av stadsdelsområdets fritidsgårdar. Sammanställningen av enkätens resultat ska användas för att utveckla fritidsutbudet.

Utifrån efterfrågan från unga i området om en arena riktad till målgruppen hbtq-personer har fältgruppen, som är HBTQ-certifierad, börjat planera för verksamheten. I juni gjordes ett studiebesök hos fältassistenterna i Bromma i syfte att lära av Indigo som är en verksamhet riktad till hbtq-personer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En översyn av fritidsverksamheten genomförs.	2017-01-01	2017-10-31	
 Genomföra dialoger med unga för att kartlägga behov av dag- och familjekolloverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
 Genomföra drogpreventivt arbete på fritidsgårdarna	2017-01-01	2017-12-31	
 I samverkan med idrottsförvaltningen och civilsamhället genomförs dagkollot "Summer Camp"	2017-01-01	2017-08-31	
 Kartlägga behov av riktade fritidsaktiviteter för hbtq-ungdomar	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män deltar i aktiviteter som främjar god hälsa.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kvinnor och män har deltagit i hälsofrämjande aktiviteter.

Analys

I det lokala utvecklingsprogrammet beskrivs att skillnaderna i medellivslängd och hälsa inom stadsdelsområdet är stora utifrån kön, befolkningsgrupper och geografiska områden. Kvinnors och mäns möjligheter till stödjande nätverk, aktiv fritid och fysisk aktivitet är avgörande

faktorer för god hälsa.

Med syfte att stödja fler vuxna att sluta röka har förvaltningen samarbetat med Vällingby moské kring informationskampanjen "Rökfri Ramadan". Närmare 400 foldrar med information om tobaksrökning och var man kan vända sig vid behov av stöd för att sluta röka har delats ut med hjälp av Vällingby moské, Vi unga i Västerort och Al-hidaya islamiska föreningen. Samarbetet har varit lyckat, då nya målgrupper har nåtts och representanter från föreningarna uppger att de är intresserade av likande samarbeten framöver. Initiativet till årets satsning av "Rökfri ramadan" togs tillsammans med Socialförvaltningen och Rinkeby-Kista och Södermalms stadsdelsförvaltning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Föräldrar och barn informeras om vikten av god tandhälsa	2017-01-01	2017-12-31	
 I samarbete med Karolinska institutet och Hässelby vårdcentral deltar förvaltningen med att identifiera personer med risk för diabetes och arbeta med att främja förhållande till välbefinnande och motion.	2017-01-01	2017-12-31	
 Kvinnor och män erbjuds seminarier och inspirationsdagar om hälsa och kost på den öppna mötesplatsen Växthuset.	2017-01-01	2017-12-31	
 Kvinnor och män med psykiska funktionsnedsättningar motiveras och får hjälp att delta i aktiviteter som främjar god hälsa.	2017-01-01	2017-12-31	
 Kvinnor och män som bor på gruppbostad eller går på daglig verksamhet ges förutsättningar och motiveras till att leva ett mer hälsosamt liv	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målet för kommunfullmäktiges indikator bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Fler vårdnadshavare till barn i förvaltningens kommunala förskolor är nöjda med sitt barns möjligheter att ta del av och möta olika sorters kultur i år (71 %) jämfört med 2016 (67 %). Förskoleundersökningen visar att nöjdheten har ökat både bland vårdnadshavare till flickor (70 %) och pojkar (73 %). En orsak till den ökade nöjdheten kan vara att förvaltningens förskolor sedan förra året har arbetat med att på olika sätt prata om och visa upp hur barnen tar del av och själva utövar kultur i förskolan.

Förvaltningen utvecklar stödet i kulturarbetet till medarbetare inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri. I mitten av september genomförs en inspirationseftermiddag för medarbetarna med en föreläsning om hur kultur kan användas i mötet med brukaren samt vad forskningen säger om kopplingen mellan kultur och hälsa.

Goda exempel

Grimsta förskolors vårsalong

Barnen i Grimsta förskolor visar upp vad de skapat i projektarbeten i en vårsalong varje år. Vårsalongen hålls i Vällingby city dit familj, vänner, andra förskolor och allmänheten bjuds in. I år hade vårsalongen ungefär 1000 besökare.

I projekt och temaarbeten undersöker barnen ett fenomen och skapar sedan ett konstverk i en form de själva väljer. Närmiljön, viktiga platser för barnen, sagor eller TV-program har varit starten till flera projekt som tagit sina egna vägar och landat i allt från lerfigurer, målningar, robotar, animerad film och vid ett tillfälle en egen konstruerad dammsugare.

Förskolebarnen är själva med någon gång under veckan som vårsalongen visas och får besök av barn från andra förskolor. Vårsalongen visas i en lokal som Vällingby city tillhandahåller.

Genom vårsalongen får barnen pröva olika uttrycksformer, visa upp sina konstverk och ta plats i det offentliga rummet. Utställningen blir också en chans för utomstående att få insyn i förskolans verksamhet och dess bidrag till det livslånga lärandet.

Besökare förundras över att det är förskolebarn som gjort alstren som ställs ut och beskriver att barnens arbeten berör och inspirerar. I vårsalongens gästbok skriver besökarna om sina upplevelser, "Tänk hur mycket barn kan uttrycka sig när de får möjlighet" "Så trevligt att se er fina utställning och läsa de finurliga berättelserna, det verkar spännande och kreativt att vara barn på Grimsta förskolor".

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter						73 %	73 %	2017

Nämndmål:

Verksamheten har ett tillgängligt och mångsidigt kulturutbud

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen föräldrar till flickor i förskolan som är nöjda med barnets kulturupplevelser ökar till minst 68 %.

Andelen föräldrar till pojkar i förskolan som är nöjda med barnets kulturupplevelser ökar till minst 68 %.

Förskolorna erbjuder minst två professionella kulturupplevelser.

Parklekarna erbjuder minst en professionell kulturupplevelse.

Analys

Fler vårdnadshavare till barn i förvaltningens kommunala förskolor är nöjda med sitt barns möjligheter att ta del av och möta olika sorters kultur i år, 71 procent jämfört med 67 procent 2016. I hela staden uppgår nöjdheten till 69 procent i år. Förskoleundersökningen visar att

nöjdheten har ökat både bland vårdnadshavare till flickor (70 procent) och pojkar (73 procent) även om det är en viss skillnad mellan könen. En orsak till den ökade nöjdheten kan vara att förvaltningens förskolor sedan förra året har arbetat med att på olika sätt prata om och visa upp hur barnen tar del av och själva utövar kultur i förskolan. Syftet är att öka föräldrarnas förståelse för hur förskolan arbetar med kultur. Som en del av det arbetet har förvaltningen under våren tagit fram en enhetlig folder som förskolorna kan använda för att presentera sitt arbete med kultur och planerade kulturaktiviteter. En fördjupad analys och handlingsplan av förskoleundersökningen presenteras för nämnden under hösten.

Barn och äldre besökare till parklekarna har tagit del av professionella kulturupplevelser. Under juni genomfördes flera musik- och teaterföreställningar i samverkan med Kulan, stadens mötesplats för samverkan mellan förskola, skola och kulturliv.

För att stötta medarbetarna i kulturarbetet inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri, genomförs en inspirationseftermiddag i september. Medarbetarna får en föreläsning om hur kultur kan användas i mötet med brukaren samt vad forskningen säger om kopplingen mellan kultur och hälsa.

I årets sommar på torget, har stadsdelsförvaltningen erbjudit besökare scenföreställningar varje torsdag under sju veckor. Temat var cirkus som valdes för att det vänder sig till en bred publik och i hög grad är tillgängligt oavsett publikens ålder och språk. Totalt genomfördes 18 musik- och teaterföreställningar och cirkusworkshops. Under fyra tillfällen gavs även teaterföreställningar på arabiska.

I år firades Nationaldagen i Solursparken i Vällingby. Evenemanget arrangerades i samverkan med Vällingby city. Efter att flaggorna hissats på Vällingby torg tågade en parad med fanbärare, promenadorkester och folkdansare till intilliggande Solursparken. I parken samlades besökare och familjer framför scenen, där lokala och professionella artister uppträdde med dans och musik.

Vällingby kulturdag genomfördes i augusti i samverkan med Kulturhuset Stadsteatern Vällingby och Vällingby City. I samband med Kulturdagen genomförde förvaltningen även årets föreningsmässan. Läs mer om föreningsmässan under KF:s mål för verksamhetsområdet 4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande, under nämndmålet "Samverkan med civilsamhället är god".

Avsikten med kulturdagen och föreningsmässan är att visa upp den mångfald av kultur, aktiviteter och föreningar som finns i stadsdelen. Under dagen kunde invånare och besökare bland annat låna böcker på ett pop up-bibliotek, prova på dans och capoeira, dreja, ta del av olika uppträdanden, workshops och konstvernissage.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ett programblad riktat till förskola och parklek med ett utbud av professionella kulturupplevelser tas fram.	2017-01-01	2017-02-28	
Analys En enhetlig folder som förskolorna kan använda för att informera vårdnadshavarna om sitt specifika kulturarbete har tagits fram. I foldern informerar respektive förskola om hur de arbetar med kultur och om planerade kulturaktiviteter under en viss period. Foldern planeras uppdateras två gånger om året, inför våren och inför hösten. Arbetet med parklekarnas folder pågår, foldern beräknas bli klar under hösten.			
▶ Ett programblad med ett utbud av professionella kulturupplevelser riktat till äldreomsorgen respektive omsorgen om personer med funktionsnedsättning tas fram.	2017-01-01	2017-10-31	Avvikelse

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Arbetet med foldern pågår, foldern beräknas bli klar under hösten. I foldern ska brukare och anhöriga få information om hur respektive verksamhet arbetar med kultur. I arbetet ligger fokus på att hitta en form som passar de olika verksamheterna och brukarnas behov. Eftersom alla verksamheter inte planerar in gemensamma kulturaktiviteter för brukarna utan snarare med den enskilda brukaren i första hand kommer foldern ha ett annat upplägg än foldern som används inom förskolan.			
Förskolan erbjuder flickor och pojkar en professionell kulturupplevelse under hösten.	2017-08-01	2017-12-31	
Förskolan erbjuder flickor och pojkar en professionell kulturupplevelse under våren.	2017-01-01	2017-06-30	
Analys Pojkar och flickor inom förskolan har tagit del av professionella kulturupplevelser såsom besök på muséer, bibliotek, utställningar, stadsvandringar och scenkonstföreställningar kopplat till enheternas och avdelningarnas pågående projekt.			
Parkleken erbjuder flickor och pojkar professionell kultur	2017-01-01	2017-12-31	
Analys I stadsdelens parklekar har det under sommaren spelats sju teater och musikföreställningar för barn och familjer.			
Stödet till kulturombud inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning utvecklas.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys En inspirationsföreläsning ska genomföras den 14 september för alla kulturombud inom äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målen för samtliga kommunfullmäktiges sex indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

För att ge ökad trygghet till personer som utsätts för våld i nära relationer har medarbetarna på beställarenheten äldreomsorg fått utbildning inom våld i nära relation, missbruk och psykisk ohälsa. Genom utbildningen har medarbetarna fått ökad kunskap som gör att de tidigare kan uppmärksamma tecken på våld i nära relationer och då ge stöd och information till de äldre. Utbildningsinsatserna fortsätter under hösten.

För att öka tryggheten för äldre kvinnor och män som lever i hemlöshet samarbetar förvaltningens enheter internt för att hitta bostadslösningar. Samarbetet består dels av att utveckla samverkansrutiner och ansvarsfördelning och dels av samverkansmöten för att hitta lösningar i individuella ärenden.

Äldreomsorgen arbetar med att utveckla måltidssituationen för de äldre. Under våren har måltidssituationen på Skolörtens vård- och omsorgsboende observerats och utvecklats. Arbetet har letts av medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR, tillsammans med enhetschef, medarbetare, dietist och medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS.

Arbetet med att öka äldres delaktighet fortgår. Genom regelbundna egenkontroller säkerställs att den äldre varit delaktig i hur hennes eller hans insats utförs. Egenkontroller av social dokumentation säkerställer att aktuella genomförandeplaner finns.

Då många äldre väljer att bo kvar hemma till livets slut är det viktigt att personalen har kunskap i vård vid livets slutskede. I början av året inleddes därför utbildningar i palliativ vård för personal inom såväl hemtjänst som vård- och omsorgsboende.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen				63 %		66 %	71 %	2017
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen				77 %		82 %	84 %	2017
  Andel personer som får en daglig utevistelse - vård- och omsorgsboende				48 %		51 %	55 %	2017
  Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen				79 %		82 %	83 %	2017
  Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen				75 %		79 %	84 %	2017
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod						10	Max 10 personer	2017

Nämndmål:

Kvinnor och män har en trygg ålderdom

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel äldre som i brukarenkäten uppger att de är trygga ökar till 82 procent (79 procent 2016).

Analys

För att ge ökad trygghet till personer som utsätts för våld i nära relationer har medarbetarna på beställarenheten äldreomsorg fått utbildning inom våld i nära relation, missbruk och psykisk ohälsa. Genom utbildningen har medarbetarna fått ökad kunskap som gör att de tidigare kan uppmärksamma tecken på våld i nära relationer och då ge stöd och information till de äldre.

Utbildningsinsatserna fortsätter under hösten.

För att öka tryggheten för äldre kvinnor och män som lever i hemlöshet samarbetar beställarenheten äldreomsorg med andra enheter inom förvaltningen för att hitta bostadslösningar. Samarbetet består dels av att utveckla samverkansrutiner och ansvarsfördelning och dels av samverkansmöten för att hitta lösningar i individuella ärenden. Exempelvis har två äldre personer fått möjlighet att flytta in på boenden som individ- och familjeomsorgen har avtal med medan beställarenheten äldreomsorg står för kostnaden. För att underlätta samverkan mellan olika enheter har en blankett för samtycke tagits fram där den enskilde på ett enkelt sätt kan välja att godkänna vilka enheter som får delge information sinsemellan.

Sommarmånaderna kan av många äldre upplevas som ensamma och isolerade. Växthuset har därför haft ett oförändrat öppethållande under sommaren för att erbjuda aktiviteter, träning och gemenskap, vilket har varit uppskattat. Under maj, juni och juli har 368 personer, varav 332 kvinnor och 36 män, deltagit i sociala aktiviteter. Under samma period har 3270 personer, varav 2248 kvinnor och 1022 män, deltagit i motionsaktiviteter. Besökarantalet är det samma som föregående sommar. Växthuset har haft inspirationskaféer vid fem tillfällen under maj-augusti med totalt 87 besökare varav 72 kvinnor och 15 män. Vid inspirationskaféerna berörs ämnen som hälsa, juridik och historia. Under sommarmånaderna, maj-augusti har även sex stycken anhörigcirkel hållits med totalt 60 deltagare varav 48 kvinnor och 12 män.

Det är en övervägande del kvinnor som deltar i de aktiviteter som vänder sig till målgruppen äldre. Förvaltningen behöver fortsätta arbetet med att nå fler män.

Växthuset har inlett ett samarbete med daglig verksamhet inom omsorgen om funktionsnedsatta. Det har resulterat i att en kaféverksamhet startat på Ormängstorget under sommaren. Verksamheten har varit öppen för alla i närområdet och varit mycket uppskattad. Verksamheten fortsätter under hösten. Mer om detta finns beskrivet under stycke 4.6.

Från och med den 1 oktober omvandlas Micasas trygghetsboende Fästmanssoffan i Nälsta till ett seniorboende med aktivitetscenter. Ett aktivitetscenter ligger i anslutning till ett seniorboende och det primära syftet är att ordna aktiviteter för de boende och skapa social gemenskap. Fästmanssoffans aktivitetscenter ska drivas av stadsdelsförvaltningen, och kommer organisatoriskt att ligga under Växthuset. Besökarna ska erbjudas gymnastikpass, bingo och kaféverksamhet ett par gånger i veckan och verksamheten ska vara öppen för alla i stadsdelen som är 65 år eller äldre. Verksamhetens innehåll har presenterats för de hyresgäster som i dag bor i trygghetsboendet och de ser fram emot att verksamheten startar. De som bor i seniorboendet har tillgång till lokalerna även när stadsdelsförvaltningen inte har aktiviteter där.

Växthuset och Hässelby församling har ett pågående samarbete och fortsätter efter sommaruppehållet med en ny serie föreläsningar. Föreläsningarna är anpassade efter målgruppen och tar upp ämnen som kost och hälsa och juridik. De flesta som besökt föreläsningarna i kyrkan är nya besökare medan andra är besökare som även ofta deltar vid Växthusets aktiviteter.

På Skolörtens servicehus och vård- och omsorgsboende och Koppargårdens vård- och omsorgsboende har feriearbetande ungdomar deltagit i aktiviteter tillsammans med de boende. De har varit ute på promenader, haft högläsning, spelat spel, haft pratstunder och varit sällskap åt de som önskar. Flera av aktiviteterna har kunnat genomföras utomhus.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 För att äldre kvinnor och män ska känna sig trygga ökar personalens kompetens om våld i nära relationer, missbruk och psykisk ohälsa.	2017-01-01	2017-12-31	
 Mötesplatser för äldre utvecklar samarbetet med ideella organisationer	2017-01-01	2017-12-31	
 Utveckla samverkan mellan äldreomsorgen och individ- och familjeomsorgen och tydliggöra ansvarsfördelning	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män har en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel äldre som i brukarenkäten uppger att de är nöjda ökar till 78 procent (75 procent 2016).

Analys

Hemtjänstenheterna bjuder två gånger om året in till en brukarträff med fika, gemenskap och underhållning. Träffarna syftar bland annat till att inhämta information och synpunkter från brukarna men det är också ett tillfälle för hemtjänstpersonalen att ge information till brukarna. Till exempel om vilken hjälp som finns att få, vilka aktiviteter och mötesplatser för äldre som finns. Träffarna är uppskattade och välbesökta. Vid årets träffar framfördes positiv kritik på hemtjänstens personal och deras bemötande.

Arbetet med ramtid, som infördes inom hemtjänsten i början av året, fortgår som planerat. Målet med ramtid är bland annat att öka inflytandet för den äldre samt att ge medarbetarna större möjligheter att tillgodose den enskildes behov. Då arbetet med ramtid ännu är i sin början är det ännu för tidigt att se några effekter av det. Inte heller har några särskilda synpunkter kring detta kommit från brukarna.

Måltiderna inom äldreomsorgen har stor betydelse för äldres livskvalitet. För många kan måltiden vara ett positivt avbrott i vardagen som bidrar till glädje, gemenskap och meningsfullhet. Därför har måltidssituationen vid Skolörtens vård- och omsorgsboende observerats för att uppmärksamma utvecklingsområden. Arbetet har letts av medicinskt ansvarig för rehabilitering, MAR, tillsammans med enhetschef, medarbetare, dietist och medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. Rutiner och egenkontroll av mat och måltider har utvecklats. Två aktivitetssamordnare är tillsatta och ansvarar bland annat för måltidssituationens utformning och implementeringen av de nyframtagna rutinerna.

Under hösten 2017 planeras uppföljande observation, översyn av checklista för egenkontroll av hygien i kök och matsal och översyn av måltidsordningen tillsammans med dietist.

Då många äldre väljer att bo kvar hemma till livets slut är det viktigt att personalen har kunskap i vård vid livets slutskede. I början av året inleddes därför utbildningar i palliativ vård för personal inom såväl hemtjänst som vård- och omsorgsboende. Utbildningarna har hållits av MAS tillsammans med palliativt kunskapscentrum, Stockholms läns landsting, och är nu avslutade.

Medarbetarna vid Skolörtens servicehus och vård- och omsorgsboende har utbildats i

dokumentation, inkontinens och sårvård.

Vid Skolörtens servicehus har hälso- och sjukvårdsarbetet utvecklats genom att sjuksköterskornas ansvarsområden har förtydligats. I arbetet har enheten tagit hjälp av MAS. Utvecklingen har lett till förbättringar som resulterat i färre akuta bedömningar från journalsjuksköterska under kvällar och nätter. Ett teambaserat arbetssätt mellan vårdbiträden och undersköterskor där undersköterskans kompetens bättre tas tillvara har lett till att fler personal har möjlighet att ge hälso- och sjukvårdsinsatser vilket ökar kvaliteten för de boende.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Beställarenheten äldreomsorg integrerar ett folkhälsoperspektivet i biståndsbedömningen	2017-01-01	2017-12-31	
Analys Beställarenheten äldreomsorg inväntar mer information från äldreförvaltningen om hur de ska integrera ett folkhälsoperspektiv i biståndsbedömningen.			
 Utifrån att ramtid införs inom hemtjänsten granskar beställarenheten äldreomsorg att genomförandeplaner överensstämmer med beställda insatser.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män är delaktiga i hur insatsen genomförs

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andel äldre som i brukarenkäten uppger att de är delaktiga ökar till 80 procent (77 procent 2016).

Analys

Genom regelbundna egenkontroller säkerställs att den äldre varit delaktig i hur hennes eller hans insats utförs. Egenkontroller av social dokumentation säkerställer att aktuella genomförandeplaner finns.

Inom den kommunala hemtjänsten är varje brukares kontaktperson ansvarig för att genomförandeplan upprättas. I enheternas checklistor för egenkontroll regleras även hur uppföljning sker av att genomförandeplaner upprättas och är aktuella. I de fall där det finns en begynnande demens eller demensdiagnos har enheternas demenshandedare en samordnande funktion kring genomförandeplaner samt social dokumentation och är insatt i alla nya beställningar. Detta för att säkerställa att det finns en delaktighet, även där den äldre kan ha svårigheter att uttrycka sig.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utförarenheterna säkerställer att alla brukare har en aktuell genomförandeplan	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Bedömningen är att förvaltningens arbete bidrar till att inriktningsmålet uppfylls helt under

året. Bedömningen grundas på att förvaltningens arbete bidrar till att samtliga sex kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt under året.

Hur nämnden har bidragit till inriktningsmålet beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målet för kommunfullmäktiges indikator bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att energieffektivisera verksamheten enligt plan. Gamla armaturer byts ut till energisnåla LED-belysningar inne och utomhus. I två lekparkar och i ett motionsspår pågår byte av belysning.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Köpt energi (GWh)				1,6 GWh		1,5 GWh	1835 GWh	2017

Nämndmål:

Verksamheten använder energi på ett hållbart sätt

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Energieffektiviseringar minskar energianvändningen i den egna verksamheten.

Analys

Förvaltningen fortsätter arbetet med att energieffektivisera verksamheten och utifrån beviljade investeringsmedel för 2017 har följande åtgärder påbörjats.

Planering pågår för utbyte av utomhusbelysning till LED-belysning vid lekparken Labyrinten i Hässelby gård samt vid lekparken Grötfatet i Vällingby. Byte till LED-belysning vid Grimsta motionsspår har påbörjats, provbelysning och test av olika armaturer genomförs under september. Därefter sker installationen som beräknas bli klar under året.

Planering pågår också för utbyte till LED-belysning i förvaltningens lokaler för Ekeby gruppbostad, förskolan Borgen i Hässelby gård samt kompletteringar i förvaltningshuset. Utbytet beräknas bli klart under året.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Klimatinvesteringsåtgärder avseende inomhusmiljön. Byte till LED-belysning vid förskolan Borgen samt nya kontorsarmaturer vid Ekeby gruppbostad och dagverksamheten Containerråttan.	2017-01-01	2017-12-31	
▶	Klimatinvesteringsåtgärder avseende utomhusmiljön. Byte till LED-belysning vid lekplatsen Labyrinten samt vid bollplanen vid parkleken Grötfatet.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Transporter via gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras. Verksamheterna använder i allt större utsträckning de elcyklar som köpts in och arbetet med att samordna och minska fordonsparken fortsätter i den takt som medges.

Goda exempel

Minskat bilåkande och lägre kostnader

Förvaltningen har arbetat med att minska antalet taxiresor i tjänsten. Enheterna har utifrån förvaltningens riktlinjer sett över sina resor utifrån ett miljö- och kostnadsperspektiv. Arbetsätten har givit resultat och kostnaderna för taxiresor för perioden januari - juni har minskat med 50 procent jämfört med motsvarande period 2016.

Nämndmål:

Resor och transporter i förvaltningens regi är effektiva och hållbara

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningens fordonspark minskar.

Analys

Transporter via gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras. Verksamheterna använder i allt större utsträckning de elcyklar som köpts in. Förvaltningen har beviljats klimatinvesteringsmedel för inköp av ytterligare 20 cyklar. Fordonsparken består sammanlagt av 20 bilar. Arbetet med att samordna och minska fordonsparken fortsätter i den takt som medges utifrån tecknade avtal.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Arbetet med att stärka biologisk mångfald och artrikedom i park- och naturområden fortsätter enligt plan. Vid parklekarna Guldets i Vällingby och Gulsippan i Hässelby planteras nya träd i samband med pågående upprustningsprojekt. Trädplantering ska också ske i Plommonparken mellan Hässelby gård och Hässelby strand samt vid Labyrintens lekpark i Hässelby. Nya perennplanteringar med insektsbefrämjande växter är anlagda i Engelska parken i Hässelby samt i slänterna vid viadukterna under Maltesholmsvägen och tunnelbanespåret.

Nämndmål:

Park- och naturmarksområden bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stärkt biologisk mångfald och artrikedom i park- och naturområden.

Analys

Skötseln av park- och naturmarksområden sker enligt plan och har som syfte att bevara den biologiska mångfalden vilket också främjar ekosystemtjänsterna. I Grimsta naturreservat är ängsytan vid Enebacken slagen med lie liksom den stora ängsytan utanför reservatet. Syftet med diselsrätten är att gynna ängens blomning genom att missgynna snabbväxande örter och sly som annars skulle dominera ängen. Vidare har det röjts runt ekar och andra värdefulla träd för att ge träden en bra livsmiljö. Ett exempel är ekarna i slänten ned mot Ådalens plaskdamm.

Nya perennplanteringar med insektsbefrämjande växter är anlagda i Engelska parken i Hässelby samt i slänterna vid viadukterna under Maltesholmsvägen och tunnelbanespåret.

Förvaltningen har under säsongen erbjudit stadsodling i Solursparken i Vällingby och vid stadsdelsområdets parklekar. Det har också varit möjligt att odla vid förskolor, gruppbostäder samt vid dagverksamheten Containerrätten.

Vid parklekarna Guldets i Grimsta och Gulsippan i Backlura planteras nya träd i samband med pågående upprustningsprojekt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anlägga minst 2 perennrabatter med insektsfrämjandeväxter i stadsdelsområdet.	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			
Nya perennplanteringar är anlagda i Engelska parken i Hässelby samt i slänterna vid viadukterna under Maltesholmsvägen			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
och tunnelbanespåret.			
✓ Formerna för stadsodling ses över	2017-01-01	2017-03-31	
▶ Fortsätta arbetet med vassröjning i Räcksta träsk.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Genomföra lökplantering tillsammans med förskolan.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Trädplantering genomförs i stadsdelsområdet. Minst 2 träd planteras under 2017.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Verksamhetens arbete med att uppnå resurseffektiva kretslopp fortsätter. Under våren utplacerades sex nya avfallskärl fördelat mellan Maltesholmsbadet och Kanaanbadet. Avfallskärl "BigBelly" drivs av solceller och återanvänder sin energi för komprimering av avfall, detta innebär att det får plats avfall motsvarande fem till sju gånger kärlets storlek.

Den 13 maj hölls en miljödag för alla åldrar på Hässelby gårds torg. Medborgarna erbjöds energirådgivning och information om källsortering. Barn fick bland annat prova på att källsortera och se en teater om avfall. Arrangemanget lockade cirka 300 besökare.

Nämndmål:

Verksamheten bidrar till resurseffektiva kretslopp

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Enheter som i sin verksamhet serverar/tillhandahåller livsmedel sorterar där det är möjligt ut sitt matavfall för biologisk behandling.

Analys

Verksamhetens arbete med att uppnå resurseffektiva kretslopp fortsätter. Under våren utplacerades sex nya avfallskärl fördelat mellan Maltesholmsbadet och Kanaanbadet. Avfallskärl "BigBelly" drivs av solceller och återanvänder sin energi för komprimering av avfall, detta innebär att det får plats avfall motsvarande fem till sju gånger kärlets storlek. Kärlet är också utformat så att skadedjur inte kan komma åt innehållet samt att kärnen larmar när det är dags för tömning. De nya kärnen bidrog till att strandbaden inte fick överfulla papperskorgar med risk för spridning av skräp. Förvaltningen kommer undersöka om det finns andra lämpliga platser där "BigBelly" kan placeras.

Den 13 maj hölls en miljödag för alla åldrar på Hässelby gårds torg med cirka 300 besökare.

Stadsdelsnämndens ordförande och stadsdelsdirektören invigde dagen som hade ett fullspäckat program. Med enkla medel lärdes det ut vad en klimatsmart vardag innebär genom bland annat en tipsrunda runt torget, lådor där barn fick testa på att källsortera samt en barnteaterföreställning om avfall. Dessutom visades en biodling upp för besökarna. Information gavs också om stadens projekt "Guide till tystnaden" om ljudmiljöer och var det går att hitta "tysta platser" i natur- och kulturresevat inom Stockholm stad. Flera olika aktörer deltog under dagen såsom Stockholm vatten och avfall, Energi- och klimatrådgivningen, Svenska bostäder, Stockholmshem, Fritidsgården Lyktan, Karolinska institutet samt stadens satsning på tysta platser.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling						40 %		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En miljödag om ett klimatsmart Stockholm genomförs för invånare och besökare.	2017-04-01	2017-10-31	
 Samtliga förskolor och parklekar ska successivt certifiera verksamheten i enlighet med skolverkets "Skola för hållbar utveckling" eller "Grön Flagga"-certifiering enligt "Håll Sverige Rent".	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målen för kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Arbetet i enlighet med kemikaliecentrums framtagna "Vägledning för kemikaliesmart förskola" fortsätter. Förskolor och parklekar implementerar de egna framtagna handlingsplanerna med rutiner enligt nivå 1 som togs fram 2016. Därutöver har arbetet med att genomföra nivå 2 påbörjats.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för				100 %		100 %	95%	2017

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
kemikaliesmart förskola								
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömning en (BVB) eller därmed jämförliga system				66,67 %		80 %	75%	2017
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				43,13		40 %	40%	2017

Nämndmål:

Verksamheten är kemikaliesmart

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen inköp av ekologiska livsmedel/kostentreprenader uppgår till minst 40 procent. Implementeringen av nivå 1 enligt egna framtagna handlingsplaner pågår. Genomförandet av nivå 2 i enlighet med kemikaliecentrums framtagna vägledning är påbörjad.

Analys

Arbetet i enlighet med kemikaliecentrums framtagna "Vägledning för kemikaliesmart förskola" fortsätter enligt plan. Förskolor och parklekar implementerar de egna framtagna handlingsplanerna med rutiner enligt nivå 1 som togs fram 2016. Åtgärderna i nivå 2 kräver mer åtgärder och är ibland förknippade med högre kostnader. Beviljad budgetjustering avseende kemikaliesmart förskola har möjliggjort fortsatta åtgärder enligt nivå 2.

Därutöver fortsätter arbetet med att öka andelen inköp av ekologiska livsmedel inom verksamheten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Förvaltningen samarbetar kontinuerligt med respektive fastighetsbolag för att garantera ett bra klimat, bland annat avseende temperatur och ventilationsflöden inom verksamhetens lokaler.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i förvaltningens lokaler är sund

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Verksamhetens lokaler uppfyller stadens krav på sund inomhusmiljö.
Förvaltningens lokaler är tillgänglighetsanpassade.

Analys

Förvaltningen samarbetar kontinuerligt med respektive fastighetsbolag för att garantera ett bra inomhusklimat, bland annat avseende temperatur och ventilationsflöden inom verksamhetens lokaler. Ventilationskontroll har under våren utförts på samtliga plan i förvaltningshuset för att tillgodose att inomhusluften är av god kvalitet. Mätresultaten presenteras senare under hösten.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Bedömningen är att förvaltningens arbete bidrar till att inriktningsmålet uppfylls helt under året. Bedömningen grundas på att förvaltningens arbete bidrar till att samtliga fem kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet prognostiseras uppnås uppnås helt under året.

Hur nämnden har bidragit till inriktningsmålet beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen enligt plan samverkar med universitet och högskolor för att ta del av forskning och säkerställa framtida kompetensförsörjning.

Två av förvaltningens förskolor har medverkat i forsknings- och utvecklingsprogrammet Små barns lärande vid Linnéuniversitetet under fyra år. Projektet har avslutats och resultatet av visar att personalen har ändrat fokus i dokumentationen om barnen. Tidigare fokuserade personalen på barnens görande, nu har personalen större fokus på analys av barnens förändrade lärande och kunnande. En djupare förståelse och medvetenhet om detta hos personalen har bidragit till att de på ett bättre sätt kan beskriva och synliggöra både barngruppen och det enskilda barnets utveckling och lärande.

I juni deltog cirka 100 medarbetare i Förskolesummit som är en återkommande konferens som arrangeras av Stockholm stad i samarbete med Stockholms universitet. Förskolesummit möjliggör meningsskapande möten mellan forskare och praktiker som verkar för förskolans uppdrag och utveckling och bidrar till en verksamhetsutveckling som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förvaltningen fortsätter ta emot förskollärarstudenter för verksamhetsförlagd utbildning i samverkan med Stockholms universitet. I samverkan med Stockholms universitet och Ersta Sköndals högskola tar förvaltningen emot socionomstudenter för praktik under handledning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att tillhörande

nämndmål bedöms nås under året.

Arbetet med att arrangera aktiviteter för det lokala näringslivet pågår enligt plan.

Nämndmål:

Förvaltningen deltar i SBRs uppdrag att utveckla företagande i ytterstaden.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det lokala näringslivet deltar i lokala aktiviteter och lokala utvecklingsfrågor.

Analys

Stadsdelsförvaltningen har under våren deltagit i Stockholm Business Region AB (SBR) nätverk där utveckling av det lokala näringslivsarbetet har diskuterats. Stadsdelsförvaltningen har även planerat för höstens aktiviteter. Stadsdelsförvaltningen har tagit fram en sammanställning över näringslivsrådets aktiviteter sedan införandet av rådet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Det lokala näringslivet bjuds av näringslivsrådet till minst 2 arrangemang.	2017-01-01	2017-10-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan, att målen för sex av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas helt och målet för en indikator bedöms inte uppfyllas under året samt att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Antal bidragshushåll minskar i Hässelby-Vällingby. Under året har bidragshushåll minskat från 803 januari till 766 i juli. Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen uppgår till 2.01 procent.

Barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd är en prioriterad grupp i förvaltningens lokala utvecklingsprogram. Antalet barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat från 566 barn i januari till 453 barn i juli. Även unga vuxna är en prioriterad grupp i lokala utvecklingsprogrammet. Antalet unga i åldern 18-24 år som uppbär ekonomiskt bistånd och också minskat. Under första halvåret hade 65 personer per månad ekonomiskt bistånd i genomsnitt jämfört med 95 personer per månad i genomsnitt motsvarande period 2016.

Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat något. En betydande del av dem står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att få arbete på grund av bland annat språksvårigheter, sjukskrivning eller socialmedicinska orsaker. Som ett led i att bli självförsörjande erbjuds arbetsträning och arbetslivsinriktad rehabilitering vid Arbetsforum,

förvaltningens egen verksamhet för arbetsträning.

Totalt har 1007 ungdomar från Hässelby-Vällingby stadsdelsområde fått arbete i sommar. 926 ungdomar har anställts av Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och 81 ungdomar har anställts av andra fackförvaltningar och bolag. Totalt har 1193 erbjudits feriearbete och 186 har tackat nej. 823 av ungdomarna hade aldrig tidigare feriearbetat i Stockholms stad. Det är en ökning jämfört med år 2016 då endast 458 ungdomar inte tidigare feriearbetat i staden.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,01 %	1,9 %	2,24 %	2,23 %	2,01 %	2,3 %	1,7 %	Tertial 2 2017
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,49 %	1,34 %	1,66 %	1,62 %	1,49 %	1,6 %	1,1 %	Tertial 2 2017
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	30 st	11 st	19 st	32 st	38 st	20 st	850 st	Tertial 2 2017
Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	27 st	11 st	16 st	36 st	38 st	50 st	500 st	Tertial 2 2017
Analys Årsmålet uppnås inte men prognosen är att antalet praktikplatser är något fler än 2016 då antalet var 36. Det har varit svårt att få fram varierande arbetsplatser samt att matcha målgruppen till de platser som erbjuds.								
Antal tillhandahållna platser för sommarjobb				510		500 st	8 500 st	2017
Analys Förvaltningen har tillhandahållit 487 arbetsplatser under sommaren och bedömer att målet kommer att nås under året. Minst 13 arbetsplatser kommer tas fram till de drygt 150 ungdomar som ska erbjudas feriejobb under höst- och jullov.								
Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	35			16	35	20 st	900 st	Tertial 2 2017
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	926 st			1 044 st		850 st	8 500 st	2017
Analys Förvaltningen kommer att anställa dryga 150 ungdomar under höst- och jullov.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Flickor och pojkar erbjuds feriearbete

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Minst 1000 ungdomar får feriearbete.

Minst 80 % av utförarenheterna tar emot ferieungdomar.

Antal ungdomar som feriearbetar för första gången ökar.

Analys

Totalt har 1007 ungdomar från Hässelby-Vällingby stadsdelsområde fått arbete i sommar. 926 ungdomar har anställts av Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning och 81 ungdomar har anställts av andra fackförvaltningar och bolag. Totalt har 1193 erbjudits feriearbete och 186 har tackat nej.

I år hade 823 ungdomar ej tidigare fått feriearbete inom Stockholms stad, vilket är en ökning jämfört med år 2016 då det endast var 478 ungdomar som ej tidigare hade arbetat inom staden.

Könsfördelningen mellan de ungdomar som har anställts av förvaltningen är 51 procent flickor och 49 procent pojkar.

99 ungdomar med funktionsvariationer, sociala skäl, det kommunala aktivitetsansvaret samt behov av språkstödjande insatser har erbjudits feriearbete.

Ferieungdomarna arbetade främst inom förskola och äldreomsorg. Under sommaren har förvaltningen anmält 487 arbetstillfällen, varav 397 var kommunala arbetsplatser, jämfört med 328 kommunala arbetsplatser år 2016. 95 procent av förvaltningens utförarenheter (förskola, fritid, hemtjänst) som har anmält arbetsplatser. Den positiva ökningen beror bland annat på bättre kommunikation och dialog med arbetsplatserna samt att flera chefer har aktivt arbetat med att belysa vikten av att erbjuda ungdomar feriearbete. Övriga arbetsplatser är via kommunens entreprenörer, andra förvaltningar och bolag och ideella föreningar.

Under sommaren har verksamhetsbesök och intervjuer med ungdomar genomförts för att utvärdera arbetsplatser inför nästa feriearbetsperiod. Förvaltningen planerar att anställa dryga 150 ungdomar under höst- och jullov.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Antalet anställda ferieungdomar som ej arbetat tidigare inom Stockholm Stad uppgår till minst 50 %	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Enheterna tar emot ferieungdomar	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Feriearbete erbjuds under samtliga lov	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Utbildning erbjuds till feriearbetsplatser och handledare	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män är självförsörjande

● Uppfylls helt

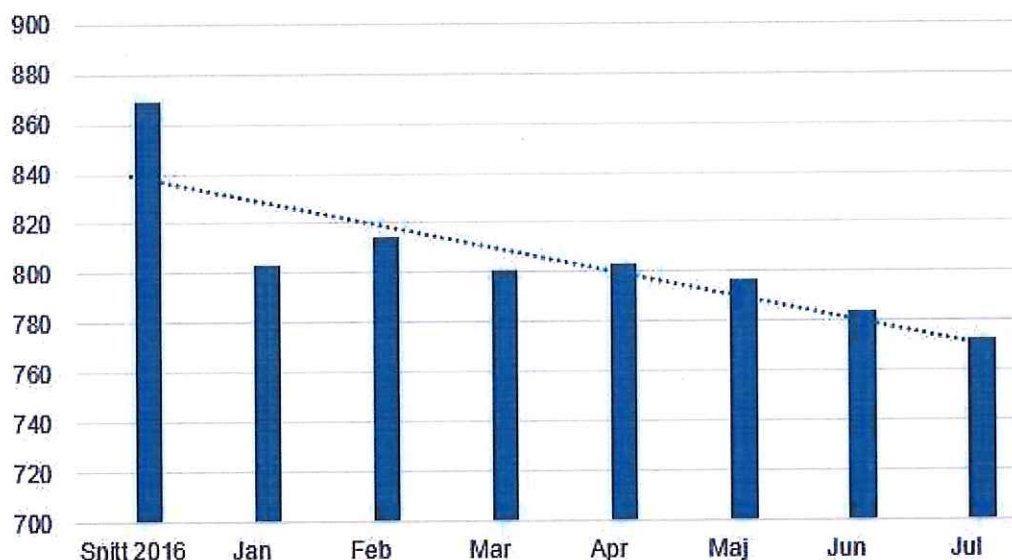
Förväntat resultat

Antalet bidragshushåll minskar och andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar och uppgår till högst 2,3 procent.

Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar och uppgår till högst 1,6 procent av samtliga vuxna invånare.

Analys

Antal bidragshushåll 2017

Sysselsättningsgraden fortsätter att öka i Sverige och allt fler kommer ut i arbete. Detta återspeglas också i att andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen har fortsatt att minska och uppgår till 2.01 procent.

Området arbetet och försörjning är ett prioriterat område i förvaltningens lokala utvecklingsprogram. För att enskilda ska bli självförsörjande genom arbete, studier eller annan sysselsättning pågår ett nära samarbete med jobbtorg, arbetsförmedlingen, landstinget, andra myndigheter, näringslivet och civilsamhället. Personer som är långtidsarbetslösa skall minska och idag erbjuds arbetsträning och arbetsförmågebedömning vid Arbetsforum, förvaltningens enhet för arbetsmarknadsåtgärder. Resultatet av det samlade arbetet är att antalet bidragshushåll har minskat från 803 hushåll i januari till 766 i juli. En positiv utveckling konstateras också när det gäller antalet barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd från 566 barn i januari till 453 barn i juli. Unga vuxna är också en prioriterad grupp i det lokala utvecklingsprogrammet. Arbetet med denna målgrupp visar att i åldern 18-24 år har antalet bidragshushåll under första halvåret varit 65 personer per månad vilket är en minskning jämfört med motsvarande period under 2016 då det i genomsnitt var 95 personer per månad. Fördelningen mellan kvinnor och män är jämn i åldern 18-24 år.

I arbetet att skapa goda och jämlika uppväxtvillkor för barnen arbetar försörjningsstödsenheten aktivt med att vuxna med barn skall nå självförsörjning. När det gäller barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har antalet barn minskat från 566 i januari till 453 i juli. Det är ett aktivt arbete och i samverkan med både jobbtorg och arbetsförmedling och en arbetsmarknad i Sverige där sysselsättningsgraden ökar som skapar dessa resultat.

För att möta unga vuxnas behov av extra stöd att bli självförsörjande arbetar två socialsekreterare specifikt med unga i åldern 18-24 år. Arbetet sker i nära samverkan med jobbtorg och Arbetsförmedlingen och utgår bland annat från den överenskommelse som träffats mellan staden och Arbetsförmedlingen i enlighet med den statliga delegationen för unga till arbete (DUA). Syftet är att upprätta gemensam planering för enskilda personer och minska risken för glapp mellan insatser när en ungdom är aktuell vid flera myndigheter. Det innebär också ett ökat fokus på att insatserna ska leda till långsiktigt hållbara resultat. Ett mål är att ungdomar som avbrutit gymnasiestudier erbjuds utbildningskontrakt och motiveras till att skaffa sig gymnasiekompetens.

Antalet personer som är sjukskrivna och uppbär försörjningsstöd uppgår till cirka 200 personer. Många av dessa personer har ett stort behov av rehabiliteringsåtgärder för att komma ut i egen försörjning. Genom Stockholms stads samordningsförbund FINSAM som innebär en finansiell samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, landstinget och kommunen startade i maj ett projekt "Aktiviteter mot arbete" för 15 personer som varit sjukskrivna under en längre tid. Målsättningen är att minst 40 procent av deltagarna ska få anställning i form av Stockholmsjobb eller på den öppna arbetsmarknaden. Arbetet har inletts med en kartläggning av varje enskild person.

De prioriterade grupperna för Stockholmsjobben är långtidsarbetslösa föräldrar och är ett led i att öka barns möjligheter att växa upp under jämlika levnadsförhållanden. Under året har 30 personer, varav 19 kvinnor och 11 män, haft anställning inom så kallade Stockholmsjobb. Sju anställningar har avslutats varav två personer har fått anställning, fyra personer har annan försörjning och en person har ekonomiskt bistånd. Förvaltningen bedömer att ytterligare åtta anställningar kan tillkomma under året. Arbetsplatserna är främst inom äldreomsorgen och förskolan.

Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat något men en betydande del av dessa personer står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att erhålla arbete på grund av bland annat språksvårigheter, sjukskrivning och socialmedicinska orsaker. Som ett led i att bli självförsörjande erbjuds arbetsträning och arbetslivsinriktad rehabilitering vid Arbetsforum, förvaltningens egen verksamhet för arbetsträning. Under januari-juli har 91 personer haft insatser från Arbetsforum varav andelen kvinnor utgör 50 procent. 27 personer har en Offentligt Skyddad Anställning (OSA) och av dessa har sju avslutats varav sex personer är självförsörjande genom arbete eller annan försörjning.

För de personer som deltar i arbetsmarknadsåtgärder har arbetsforum startat en föreläsningsserie där externa föreläsare bjuds in en gång i månaden i syfte att tillföra samhällsinformation och öka kunskapen om arbetslivet. Föreläsare från Jobbtorg och arbetsförmedlingen har bjudits in och det har varit uppskattat av deltagarna.

För nyanlända personer som kommit till Stockholms stad har Arbetsförmedlingen ansvar för etablering under de första två åren och Intro Stockholm ansvarar för personer som är